Vasárnapi szám ára: 4 lei

Bukarestben 5 lei

BRASSÓI LAPOK

Főszerkesztő: SZELE BÉLA dr. POLITIKAI NAPILAP Felelősszerkesztő: KOCSIS BÉLA

ÁRA 3 LEI Vasárnap 4 LEI

Az előfizetés ára helyben: Évente . . 500 lei, Félévre 270 „, Negyedévre 140 „, Havonta . . 52 „, Kézbesítési díj havonta 10 „

Az előfizetés ára vidékre: Évente . 600 lei, Félévre . 320 „, Negyedévre 170 „, Havonta 60 „, Bérmentve postán küldve

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: BRAŞOV BRASSO, Kapu-ucca 64–66. szám

Telefonszámok: Szerkesztőség 17. Kiadóhivatal és nyomda 82. sz.

Előfizetési árak külföldre: Évente . . . . . 800 lei, Félévre . . . . 500 „, Negyedévre . . 250 „

A portódíjak emelése esetére az előfizetési díj emelésének jogát fenntartjuk magunk ak.

HIRDETÉSEKET Brassó kivételével kizárólag a PUBLICITÉ RADOR, BUCAREST, Strada Berthelot No. 1 vagy annak fiókjai vesznek fel.

APRÓHIRDETÉSEK közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők vagy bármelyik bizományosunk utján is feladhatók

BUKARESTBEN: 4 LEI Vasárnap 5 LEI

XXX. ÉVFOLYAM. BRASOV-BRASSÓ, 1924. augusztus 31. (Vasárnap) 198. SZÁM.

Jancu Avram

születése századik fordulóját ünnepli a hazai románság.

Jancu Avram neve, alakja, küzdelme szorosan összefügg a magyar história egyik dicső, de balvégzetű eseményével, a szabaságharccal. Méltó, hogy amikor a románok nagyszabásu ünnepség keretében áldoznak emlékének, magyar szempontból is megvilágitsuk históriai hivatását, szerepét és egyénisége jellemvonásait.

Jancu Avram a magyar szabadságharc idején olyan eszmékért küzdött, melyek közkincsei az egész emberiségnek: a szabadságért, egyenlőségért, a népjogok diadaláért. És olyan időben küzdött e magasabb ideákért, amikor nemcsak Magyarország, de az egész Európa tele volt lázas vágyakkal, hősi erőfeszitésekkel, a demokratikus átalakulás forrongó, forradalmi indulatával.

A történelmi és szociális viszonyok magával ragadó árja állitotta őt a nemzeti önállásáért és szabadságáért küzdő magyar nemzet ellenébe, anélkül, hogy lelke fajunk céljai iránt ellenséges indulatu lett volna.

A »havasok királyáról«, ahogy ő *magát állitólag nevezte*, a magyar történetirás hiteles adatok alapján állapitotta meg, hogy harcában fenkölt gondolatok irányitották, s nem gyűlölet vagy bosszuérzet a magyarokkal szemben. »Erdélynek — mondja a magyar hisztorikus — Jancu Avram az egyetlen forradalmi embere volt, ki a szabadságért, s a magasabb politikai célokért igazán hevült. Szivesen fogadta a havasalföldi forradalmi bizottság ama felhivását, hogy az oroszok ellenében a magyarok és az összes elnyomott népek ügyét mozditsa elő.«

»Nu cread neamtului« — volt a jelszava Jancunak, ami alatt a dinasztiát, a hatalmat, az autokráciát értette. Topánfalván vállalkozott is rá, hogy a magyarokat megsegiti.

Végzetes hibák és sulyos félreértések döntötték össze e nagyszerű szándékot, valamint a Kossuthtal és megbizottaival történt kétszeri béketárgyalás sikerét.

A románok e történeti nagy alakjához, a jövő megérlelődött eredménye és dicsősége mellett, odatartozik Jancu ama tragikuma is, hogy küzdelmével nem a demokrácia, hanem a reakció diadalát mozditotta elő, s elborultan, meghasonlott lélekkel kellett később látnia, mennyire hálátlan volt az a hatalom, melynek ő és román vérei segitséget nyujtottak.

Jancu maga sohasem volt vérszomjas, gyülölettől izzó néptribun, aki ellenfelei romlásában és kinjában gyönyörűségét találta. Ami azokban a szörnyű időkben Zalatnán, Nagyenyeden, Abrudbányán, Topánfalván és egyebütt történt, az nem az ő müve volt, hanem a felángolt, fékezhetetlen indulatok romboló kitörése, melyet nem tudott megakadályozni.

Hogy mennyire lehetett volna még akkor is, e vészterhes, rettenetes időben megállitani a láncairól elszabadult furiák dühöngését, bizonyitja az akkori események egy nevezetes román szereplőjének, Majorescu Jánosnak nyilatkozata, hogy »a pánszlávizmust csak egy szabad magyar állam és ezen tul egy erős román állam, s Németországgal való kapcsolatuk teheti ártalmatlanná. A románok annál kevésbbé akarják kiirtani a magyarokat s eltemetni szabadságukat, mert csakis a velük való nemzetközi szövetségtől remélhetnek menekülést a pánszlávizmus áradata ellen.«

S milyen aktuális ez a békességes, kiegyenlitést kereső figyelmeztetés ma is, mikor arról van szó, hogy a jövő várható válságaival és veszedelmeivel szemben keressük és találjuk meg a megértés, a szolidaritás, a közös munkálkodás és védelem módját!

A magyarság szivében a 48-as események bizonyos mozzanatainak emléke mély sebeket fakaszt fel és fájdalmas érzéseket ébreszt; de a jelen kötelességét és a jövő hivatását érezve, készséggel borit fátyolt a multra, melynek viharaiban és szenvedéseiben saját tévedései és hibái is részesek.

Jancu Avram ünneplésében immár nem a magyarság ellenségének felmagasztalásá, hanem az általános emberi felszabadulás hősének apoteozisát látja, a hazai románság háláját ama férfiu iránt, ki elhatározó históriai pillanatban a népjogokért hősi hivatást vállalt és ezt férfias módon betöltötte.

Sirjából csak az a tanulságos intés szólhat fel mindnyájunkhoz, hogy legyünk ennek a földnek hűséges fiai és a szent egyenlőség áldásában törekedjünk jobb és nemesebb életre.

Bizonytalanság Berlinben

A nemzetiek a megállapodások ellen — Bonyodalmat jelentő határozati javaslatok — Mégis van remény megállapodásra?

— A Brassói Lapok eredeti táviratai. —

BERLIN. (Saját tudósitónk távirata.) A német birodalmi gyülés magatartása a londoni határozatokkal szemben mindinkább nyilvánvalóvá teszi, hogy a kormány sokkal gyengébb az ujból ébredt nacionalista áramlatokkal szemben, semmint, hogy azokat sulyosabb megrázkódtatás nélkül keresztül tudja hajszolni. A birodalmi gyülés tegnapi ülésén — amely délután egy órakor kezdődött, — kezdték a londoni határozatokat harmadik olvasásban tárgyalni.

Haaz (nemzeti párti) volt az első szónok, aki beszédét azzal kezdte, hogy

a londoni konferencia minden német hazafi lelkében mélységes csalódást keltett.

Szerinte sulyos könnyelmüség volt Stresemann részéről, hogy a Dawes-bizottság jelentését a józan ész müveként dicsérte. A javaslatokat visszautasitja.

A szónok beszéde alatt a nacionalisták állandóan helyeselnek, s jellemző körülmény, hogy a kommunisták is csatlakoznak hozzájuk.

Stresemann válaszolt a nacionalista képviselő szavaira, a kormány álláspontját nagy beszédben védelmezte meg. Beszédével nagy szónoki sikert aratott, s mig beszélt, a kommunisták és a nacionalisták mélységesen hallgattak.

Mindazonáltal

minden jel arra mutat, hogy a kormány nem kaphatja meg a kivánt szótöbbséget, s már el van tökélve arra, hogy még ma este feltétlenül szavazás alá bocsátja a javaslatot, s a kancellár esetleg még ma felolvassa a birodalmi elnök felszólító kéziratát.

Steresemann beszéde után a centrumpárt és a német néppárt deklarációkat olvastak fel, amelyben a Dawes-javaslat elvetéséért a felelősséget teljesen az ellenszavazókra hárítják.

Mit javasolnak a nacionalisták?

A német nemzeti párt a Dawes-törvény harmadik olvasásakor a kerettörvénnyel kapcsolatban javaslatot tett, a melyben kimondja, hogy a birodalmi gyülés és a kormány két éven belül Németországnak a versaillesi szerződés 234. cikkében meghatározott jogai alapján élnie kell azzal a jogával, hogy a Dawes-terv összterhelnek leszállításáért vizsgálat alá véteti az ország teljesitő képességét.

A nemzetek ezenkivül a londoni értekezlettel kapcsolatban a törvényhez módositó javaslatot nyujtottak be és pedig oly értelemben, hogy e törvény csak akkor lépjen életbe, ha a következő feltételek teljesültek:

Népjogilag kötelező formában pontos megegyezés utján bizonyosság szerzendő arról, hogy a versaillesi békeszerződés 428. cikkében irt feltételek teljesültek-e?

Népjogilag kötelező formában pontos megegyezés utján bizonyosság szerzendő, hogy a versaillesi békeszerződés 428. cikkében megjelölt határokon tulmenően a megszállt területeket legkésőbb 1925. január 10-ig kiüritik.

A törvény továbbá mindaddig nem léphet életbe, mig a kormány a szövetségesekhez intézendő hivatalos nyilatkozatban formálisan is vissza nem vonta a békeszerződésben irt ama kijelentését, amelyet az akkori kormányról erőszakkal kikényszeritettek, azt ugyanis, hogy Németország elismeri bűnösségét a háboru felidézésében. A bünösség ugyanis ellentmond a történelmi tényeknek.

A néppártiaknak ama reménye, hogy mégis elérhető lesz a kétharmad szótöbbség, most már aligha lesz realizálható, egyrészt, mert ezek az inditványok elfogadhatalanok, másrészt pedig, mert a londoni megállapodások megváltoztathatatlanok.

Mégis van remény a nemzetiekkel való megegyezésre?

A Reichstag tegnapi ülését megszakitották s ezt azzal indokolják, hogy a néppárt ismét tárgyalásokba bocsátkozott a nemzetiekkel, abban a reményben, hogy mégis lehetséges lesz a mai szavazáson kétharmad többséget szerezni. Végleges döntést a nemzetiek délelőtti pártülésétől várják.

Vanderwelde Belgrádban marad

BELGRÁD. (Saját tudósitónktól.) Vanderweldenak, aki a balkáni viszonyok alapos tanulmányozása végett most a Balkán fővárosait látogatja, ma kellett volna Belgrádból Bukarestbe érkeznie. Wanderwelde azonban programmja ellenére továbbra is Belgrádban maradt, hogy ott az uj kormány kinevezése által történt helyzetet alaposan tanulmányozhassa. Vanderwelde valószinüleg csak két hét mulva jön Bukarestbe.

Magyar politikus a lefegyverzésért

Berzeviczy az interparlamentáris unió ülésén a népszövetséget aposztrofálja

GENF, augusztus 29. Az interparlamentáris unió záróülésén Berzeviczy Albert a leszerelés ügyében nagy beszédet mondott. Rámutatott a folytonos fegyverkezés veszedelmeire, ami éles ellentétben áll a békeszerződések szellemével. A fegyverkezés feltétlenül korlátozandó. Azonban, minél több vita folyik a kérdésről, annál jobban eltávolodunk a lefegyverzéstől. Mi jogon követelik a győztesek a legyőzöttektől, hogy állandóan alávessék magukat uralmuknak, állandó adófizetőikké váljanak, egész belső szervezetüket, gazdasági életüket, védelmi rendszerüket állandóan korlátozzák? Ez lehetetlen állapot, melynek zavaros bizonytalanság a következése.

Egyes hatalmak tiltakoznak a békeszerződések revideálása ellen. Nos hát, bizonyitsák be, akik tiltakoznak, hogy ezek nem akadályai annak a békének, melynek főkövetkezménye a leszerelés meginditása, ami egyébként a fennen hirdetett demokrácia követelménye.

Berzeviczy további fejtegetéseiben a népszövetséghez fordul, amelynek életkérdése a lefegyverzés. Ezáltal növelheti tekintélyét, enélkül elbukik. Lelkesitse a népszövetséget e megváltó tettre magasztos hivatása és az interparlamentáris unió szivesen lesz munkatársa és szivesen hajlik meg érdeme előtt.

Berzeviczy óriási sikert aratott, beszédét hosszas éljenzéssel fogadták.

Az interparlamentáris unió a népszövetség legerősebb támasza.

BERN. Moutet francia képviselő néhány ujságiró előtt nyilatkozott az interparlamentáris unióról. Szerinte az unió intézménye megérdemli az egész világ legnagyobb figyelmét. A franciák és a németek érintkezési módja bizonyitéka a nemzetközi politika enyhülésének, s az interparlamentáris Uniót a népszövetség legerősebb támaszának kell tekinteni.

Mindent el kell követni a kisebbségi kérdés megoldásáért.

Az interparlamentáris unió tanácskozásain a kisebbségek védelmében elhangzott magyar felszólalásokra a vitavezető Burton amerikai képviselő zárószavában csak a kisebbségi kérdésekről szólott s felszólitotta az érdekelteket, hogy kövessenek el mindent az égető kérdés eredményes megoldása érdekében.

Coolidge elnök programmbeszédet mondott

NEWYORK. (Saját tudósitónktól.) Az elnökválasztási kampány során Coolidge elnök elmondotta programmbeszédét. A takarékosságot, az adóleszállitás szükségességét, a polgárjogok tiszteletét hangoztatta. Elismeri, hogy Amerika nem izolálhatja magát a világ kérdéseitől. Csatlakozik a világbiróság eszméjéhez, a népszövetségtől azonban távolmarad. Sürgeti a leszerelési konferenciát.

Az Egyesült Államok közvéleménye el van készülve arra, hogy egyik elnökjelölt sem kap többséget. Az elnököt ebben az esetben a szenátus választja.

A lej Zürichben

nyitáskor 2.62 és fél

Iskola Alapítvány — Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală — BCU Cluj

Mai számunk 12 oldal

Laibachban a balkáni kommunizmus elleni védekezésről tárgyaltak a kisantant külügyminiszterei

LAIBACH. (Saját tudósitónk távirata.) A kisántánt külügyminisztereinek laibachi találkozása megtörtént. Ezideig Marinkovics Jugoszláv külügy miniszter csak Benessel tárgyalt, Marinkovics a nála érdeklődő ujságiróknak mindössze annyit mondott, hogy az értekezleten **Jugoszlávia és Csehszlovákiának Oroszországgal szemben elfoglalt álláspontja mitsem változott.** A két külügyminiszter még a balkáni kommunista propaganda elleni védekezés módjait beszélte meg, ennek részleteiről azonban semmi sem szivárgott ki.

—

Orosz-jugoszláv konferencia előtt?

BUKAREST. (Saját tudósitónktól.) A Neamul Romanesc ma délután megjelent számában azt a diplomáciai körökből nyert állitólag megbizható értesülést közli, hogy az orosz kormánynak Jugoszlávia részéről való elismerése közvetlen küszöbön áll. A fontos diplomáciai aktust orosz jugoszláv konferencia előzi meg Laibachban. A Neamul Romanesc hire még megerősitésre szorul.

(*) „Árvák a viharban." Augusztus 31 én mutatja be a Modern Mozgó.

A református egyházkerület lelkészeinek értekezlete Sepsiszentgyörgyön

Belmissziói kurzus — Református nagygyülés

A Brassói Lapok munkatársától.

BRASSÓ, augusztus 29. Mint röviden már jeleztük, Nagy Károly református püspök az igazgatótanács megbizásából szeptember hó 13—14-ik napjaira Sepsiszentgyörgyre egyházkerületi lelkészi közgyülést hivott egybe. Az értekezletet megelőzőleg szept. 8—12-ig belmissziói kurzust tartanak az egyházmegyei belmissziói előadók és az önként jelentkező lelkészek számára. A 12-iki délelőtti előadások főleg tanitók és leviták számára tartatnak. A kurzus és értekezlet résztvevői szeptember 8-án érkeznek Sepsiszentgyörgyre, hol az elszállásolásról a kollégium igazgatósága gondoskodik az erre vonatkozólag már közölt tájékoztatóban foglaltak értelmében.

A belmissziói kurzus négy napig tart és pedig minden nap délelőtt 9—12-ig, délután pedig 3—8-ig. Szeptember 13-án, szombaton délelőtt 10 órakor veszi kezdetét a lelkészi értekezlet, melyet Nagy Károly püspök imája vezet be. Vasárnap, szeptember 14-én délelőtt 10 órakor ünnepélyes istentisztelet lesz, melyen a bevezető imát Kiss Albert esperes, a záróimát Nagy Károly püspök mondja, prédikálni pedig Makkai Sándor dr. é. ker. főjegyző fog. Istentisztelet után fél 12 órakor az egyházkerületi belmissziói bizottság tart ülést és a református papszék konferenciája következik. Délután 5 órakor tartják meg a református nagygyülést, melyen Makkai Sándor dr. a magyar református egyháznak Románia konszolidációjában való közremüködéséről, Kádár Géza pedig a hivőknek az egyház munkájában való részvételéről fog beszélni.

A sepsiszentgyörgyi belmissziói kurzus és lelkészi értekezlet iránt a református papság körében általános az érdeklődés.

(*) („A két árva"), „Árvák a viharban" ma is a legnagyobb szinpadok irodalmi értékü, ragyogó ékességü müsor darabja, mint film a legjobb és legnagyobb alkotások közé tartozik. 31-én mutatja be a Modern Mozgó.

Szivattyuk
és
alkatrészek
Garwenswerke, Wien,
gyártmányában
KAMARYT & MEDER cégnél
BRAŞOV-TIMIŞOARA.

Kudarcot vallott az uj balkáni szövetség terve

Románia hajlandó volt a részvételre — Bulgária és Jugoszlávia közös támadást dolgoztak ki Görögország ellen — Pasics bukása mentette meg a Balkánt uj háborutól

A Brassói Lapok bécsi tudósitójától.

BÉCS. A Balkán-államok nagy szövetsége, amely 1923-ban Törökországot vetsége, amely 1913-ban Törökországot gyobb részétől, már a közös zsákmány felosztásánál veszendőbe ment. A szövetségesek a legádázabb ellenségei lettek egymásnak. A világháboru aztán áthidalhatatlanná tette az ellentéteket, annál is inkább, mert nem volt olyan ellenség, amely közös eljárásra birhatta volna őket s igy mindegyik állam a maga érdekeit szolgálta. Ilyen körülmények közepette nem csoda, ha Bulgáriának uj balkáni szövetség létrehozására irányuló lépése nagy meglepetést keltett. Ez a kis ország ugyan is, amelyet a szomszédok megfojtani igyekeztek, azzal az ajánlattal kopogtatott halálos ellenségei ajtóin, hogy

a keletfelől fenyegető veszedelem ellen egységes frontot alkossanak.

Oroszország, mint ismeretes, a kisebbségek védelmének jogcimén törekszik beavatkozni a Balkán ügyeibe. A szovjetnek ez a politikája, amely valójában a Balkán forradalmasitására irányul, nem kis mértékben nyugtalanitja a félsziget országait, de természetszerüen legjobban érinti Bulgária érdekeit, annál is inkább, mert a Cankov-kormány rendkivül sok támadásnak van kitéve, s emellett a világháboruban tönkrement Bulgária sehogysem tudna ellenállni egy esetleges orosz támadásnak.

A bulgár aggodalmakat teljes mértékben osztja Románia is, egész természetes tehát, hogy

a Cankov-kormány lépése nagy visszhangot talált Bukarestben.

Duca külügyminiszter nyomban közölte a bulgár kormánnyal, hogy az uj balkáni szövetség tervét magáévá teszi, ha sikerül megszerezni Jugoszlávia csatlakozását is. A kisantant prágai konferenciáján Románia is szóba hozta az eszmét,

de Benes külügyminiszter magatartása leküzdhetetlen nehézségeket támasztott.

A konferenciáról hazatérő minisztereket pár nap mulva azonban nagy meglepetés érte, mert Radics hivatalos állásfoglalásra birta a moszkvai kormányt a Balkánon élő nemzetiségek ügyében. Röviddel reá, amikor Alexandrov kiáltványa megjelent, napvilágra került, hogy a szovjet föderalizálni akarja a Balkánt. Ennek a tervnek meghiusitása valamennyi balkáni állam érdekében áll, s különösen az önálló macedón állam megteremtése érintené sulyosan Jugoszláviát, Bulgáriát és Görögországot. A kiáltvány megjelenése kedvező alkalmat nyujtott Cankovnak, hogy ismét tárgyalást kezdjen a balkáni szövetségről. Románia csatlakozása biztositva volt, s ezuttal Belgrád sem zárkózott el. A Pasics-Pribicsevics kormány közölte Cankovval, hogy a jugoszláv belpolitikai feszültség kedvező megoldása után hajlandó a szerződés megkötésére, sőt

jónak látná, ha Bulgária és Jugoszlávia a macedón tüzfészek kioltása céljából görög területeket szállnának meg.

Megbizható értesüléseink szerint a két kormány abban állapodott meg, hogy Jugoszlávia Szalonikibe küld csapatokat, Bulgária pedig Kavallába és kelet Tráciába vonul be. Már csak napok kérdése volt, hogy a világ bulgár-jugoszláv szövetségre ébredjen, ami rövidesen uj háborut vont volna maga után. Ez az uj háboru Görögország létét tette volna kockára. Pasics azonban a jugoszláv-bulgár jóviszony helyreállása után megbukott s vele együtt a balkáni szent szövetség is, még megszületés előtt kimult.

A bulgár terv egyelőre kudarcot vallott, de nem azért, mintha Jugoszlávia tiszteletben tartaná a szerződéseket és a Népszövetség kedvéért lemondana uj területek megszerzéséről, hanem mert

Davidovics kormányának szüksége van a Radics-párt szavazataira,

az pedig tudvalevően politikai közösségben akar élni az orosz szovjettel.

Igazságügyi anomáliák a válópörökben

Akinek kétszer kell elválni — A legtöbb házassági pert hütlen elhagyás cimén folytatják le

A Brassói Lapok szatmári tudósitójától.

A házasság problémája a háboru előtt is állandó témája volt ugy a napisajtónak, mint a szociologiának. Ezer és ezer vonatkozásban került bonckés alá ez az intézmény, amelyen végeredményében a mai egész társadalmi rendszer nyugszik és amelynek változatlan fönntartását számtalan törvény paragrafus-pillérei biztositják. A leghaladottabb szellemü törvényhozás is csak nagyon kis koncessziót tesz azoknak a reformtörekvéseknek, a melyek a megkötött házasság könnyebb likvidálásáért verekszenek. Viszont a minden könnyités elől való elzárkózás arra kényszeriti a törvényes kötelékektől megszabadulni nem tudó feleket, hogy a törvényes formák mellőzésével keressék az egymás felé vezető utat.

Áll ez különösen most, amikor a válást nemcsak az ezelőtt is érvényben volt törvények és az azokból folyó komplikált eljárás nehéziti, de az uj határok előálltával rendezetlenül maradt kérdések egész tömege szinte lehetetlenné teszi. Ezt főképen a határok mentén érzik, ahol az uj határ kettévágta az addig összetartozott vidékeket és ahol az egymás mellett két faluban lakó házasfelek két ország lakóssá gának illetékessége alá kerültek.

Belenéztünk a határszéli részek egyik legnagyobb törvényszékének, a szatmárinak a válási ügyeibe. A szatmári törvényszék bökében igen nagy forgalmu volt, de ma már nagyott apadt az ügyforgalom és nagyon érdekes jelenség, hogy a háboru után egyedül a válófelek száma volt az, amelyben nemcsak csökkenés nem volt, de szédületes emelkedés történt.

A háboru a házasságok óriási nagy percentjét dulta föl. Igen sok családi élet folyt volna le zavartalan boldogságban, ha a végnyre állott erkölcsi forgácsok ki nem lenditi rendes irányukból a nagy világégés. A fölfordult világ anarchiája összezavarta az egyének lelki strukturáját is és a támasz nélkül maradt, gyöngeségre hajlamos házasfelek igen gyakran elbuktak, vagy eltávolodtak egymástól. Az évekig tartó harctéri szolgálat, a hadifogság ezer szenvedéssel és nélkülözéssel járó szörnyüsége békés és csöndes emberekből csinált türelmetlen alkoholistát, a ki nem tudott többé beleilleszkedni a régi miliőbe. Viszont sok otthonhagyott asszony forró vére is sok harmónikus házasságnak lett a földulója.

Ahogy a törvényszék válópöreit nézzük, sok nehéz, nagy tragédia tárul elénk. Elsősorban megállapitható, hogy a földult házasságok 95 százalékát hütlen elhagyás cimén akarják fölbontani. Eltekintve attól, hogy még ez a legegyszerübb módja az elválásnak, a házastársak rendszerint nem akarják az életük szennyét és tragédiáját kiteregetni, hanem megegyeznek ebben az elválási módszerben. Ez a magyarázata annak, hogy a legtöbb házasságot a férj hibájából bontják fel, de hogy nem csak a férjben van a hiba, azt mutatják azok az igen gyakori esetek, amikor az asszony a férj hibájából kimondott válás esetén sem támaszt anyagi igényt. Az asszonynak egy uj férjhez menés esetére szüksége van erre a morális alibire, amit a férfi szivesen igazol, mert hiszen a tartásdiját spórolja meg vele.

A birószág általában liberális szellemben kezeli a válópöröket. Nem segiti elő a könnyelmü válásokat, de nem is erőszakolja a házasfelek együttmaradását olyan esetekben, amikor egészen elmérgesedett a házastársak egymáshoz való viszonya.

És itt szóvá kell tennünk a válópörökkel kapcsolatban azt az országos vonatkozásu igazságszolgáltatási anomáliát és abszurdumot, ami elvi jelentőségénél fogva alkalmas arra, hogy meggondolásra és cselekvésre ösztönözze az illetékeseket. Van ugyanis egy teljesen indokolatlan rendelkezés, amelynek értelmében **a házassági pereket — bármilyen stádiumban voltak is az impérium átvételekor, ujra kellett kezdeni** ugyanakkor, amikor egyéb polgári perek, amelyek szintén a magyar biróság előtt indultak meg, zavartalanul folytak tovább. Ezt a rendelkezést röviddel az impérium átvétele után adták ki Bukarestből és ezzel az összes válópörökben semmisnek nyilvánitották az addig végzett birói funkciót.

Vannak olyan válópörök, amelyekben az itteni biróság már kimondta a válást, de fölebbezés folytán valamelyik, Magyarországon maradt felsőbb fórum elé került az ügy. Közben történt az impériumváltozás, ami azt vonta maga után, hogy a már elsőfokon elválasztott házastársakat, akiket közben az odaát levő másodbiróság is elválasztott, uj válópör megindítására kötelezték.

Sok válópör már évek óta folyamatban volt, itt is ujra kellett kezdeni az egész eljárást, sőt az is előfordult, hogy a megfelebbezett elválasztó itélet akkor sem vált jogerőssé, ha a fölebbezést visszavonták, hanem ezekben a pörökben is ujból kellett kezdeni a kálváriát.

Ezeket az egyéni tragédiákat nem lehet könnyed gesztussal, sem hallgatással elintézni. Generális baj az, hogy Románia és Magyarország között nemcsak ebben a vonatkozásban, de semmilyen irányban sincs meg a jogviszonosság. A két területet a régebbi gazdasági egység folyományaként ezer meg ezer vonatkozás és kapcsolat füzi össze, amelyek máról-holnapra nem szakadhattak el, amelyek likvidálásánál vagy átformálásánál az államnak kötelessége volna, hogy polgárai segitségére legyen. A romániai perekben a magyar felperesnek és viszont a magyarországi perekben a román felperesnek sulyos összegü perköltségbiztositékokat kell letenni, ami csaknem teljesen megakasztja az egységes gazdasági nexus kifejlődését.

—

Miben áll a horvát autonómia ?

BELGRÁD. (Saját tudósitónktól.) A világsajtót néhány nappal ezelőtt szenzációképen járta be az a rövid hir, hogy az uj jugoszláv kormány visszaadta Horvátország autonómiáját. Részletek a nagy eseményről táviratilag nem kerültek nyilvánosságra, s ennek, a horvátokra nézve oly jelentős változásnak a mibenlétéről teljes tájékozatlanság uralkodik. A most érkezett jelentésekből azonban már tisztán látható, hogy

Horvátország még nem kapta meg a teljes autonómiát,

a jugoszláv kormány azonban már megtette az első lépést e nagyjelentőségü intézkedés felé, amennyiben az eddigi főispáni rendszert megszüntették és ahelyett a régi tartományi kormányzatot állitották helyre. De csak ezután dől még el, hogy ezt az intézkedést a horvát autonómiának milyen mérvü bővitése követi. A nagyjelentőségü változásról következő tudósitásunk számol be:

Zágrábból érkezett meg az a nagy jelentőségü hir, hogy

a kormány Horvát-Szlavonország területén a főispánok hatáskörét megszüntette és visszaállitotta a régi tartományi kormányzatot.

A hir nagy izgalmat okozott politikai körökben, bár mindenütt kétkedéssel fogadták azt. Reggelre aztán a hirt megerősitették, sőt félhivatalos formában is elismerték annak valódiságát.

Mikor ez a hir beigazolást nyert, politikai körökben óriási izgalmat keltett. Az ellenzéken, különösen Pribicsevicséknél nagy az izgalom, mert

Pribicsevics ebben az alkotmány megsértését látja.

Egy zágrábi jelentés szerint a horvát-szlavon tartományi kormányzói teendők ellátására egyelőre helyettesi minőségben dr. Gajkovics Gavrát nevezte ki, aki egyébként a radikális párthoz tartozik.

A kormány ez intézkedésének igen nagy jelentőséget tulajdonitanak politikai körökben és ezt ugy magyarázzák mint az első lépést Horvátország autonómiája felé.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pt Scoala - BCU Cluj

Küzdelem a tulhajtott városi terhek ellen

MAROSVÁSÁRHELY, aug. 29. A városi tanács ujabb intézkedései, melyek a vizdijak felemelését és a villanyárak dijainak egy hónapra való tulfizetését mondják ki, megmozditották a város polgárságát, mely most e végnélküli ujabb és ujabb megadóztatás ellen elszánt harcra készül.

A marosvásárhelyi volt polgári párt egykori vezetője, Kovács Elek lapszerkesztő akciójára Bernády György dr., a helybeli magyar párt elnöke tegnap délutánra értekezletre hivta össze a polgárság vezető elemeit. Az értekezlet a város polgárait ért összes sérelmekkel foglalkozott és kimondotta, hogy — miután e sérelmek nemcsak a kisebbségeket érik, hanem a románokat is, szükséges, hogy a védekezés igy közös legyen. Egyben megbizták az egybegyültek Bernády Györgyöt, hogy keressen összeköttetést Vescan János szenátorral és Popescu Adrián képviselővel a közös akció részleteinek megállapitására.

(*) („A két árva"), „Árvák a viharban" cimü film főszerepeit Lillian és Doroty Gisch a legszebb filmszinésznők játszák. D. W. Griffith mesteri rendezése olyan mozi esemény, amilyet hosszu idők óta nem produkáltak.

CLUJI II. ORSZÁGOS MINTAVÁSÁR
augusztus 31 szept. 14
!

VASKERESKEDELMI R.-T., SATU-MARE bejelentette részvételét a kolozsvári mintavásárra. Kiállitási hely: I. udvar.

UNIO SAPKAGYÁR, SATU-MARE bejelentette részvételét a kolozsvári mintavásárra. Kiállitási hely: II. em. 14.

MÁRTONFFY TESTVÉREK szücsök szőrmenagyáruháza és szücsipartelepe Cluj, bejelentette részvételét a kolozsvári mintavásárra. Kiállitási hely: II. em. 16.

INDUSTRIA ROMÂNĂ DE ŢESĂTURI IMPRIMATE S. A. MEDIAŞ, részt vesz a mintavásáron. Kiállitási hely: B. I. em. 27.

VITROMETAN GLASHÜTTEN WERKE A. G. MEDIAŞ, kiállitja a kolozsvári mintavásáron gyártmányait. Kiállitási hely: B. I. 28.

PRIMA FABRICA ROMÂNĂ DE BASTOANE S. A. BECLEAN — BETHLENI BOTGYÁR bejelentette részvételét a kolozsvári mintavásárra. Kiállitási hely I. em. 10.

EDUARD HERMANN ŞI FIUL mérleggyár, Timişoara részt vesz mérleggyártmányaival a kolozsvári őszi mintavásáron. Kiállitási hely: 3.

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN ROMÂNIA AUG ZWOELFER, Bucureşti bejelentette részvételét a kolozsvári mintasásárra. Kiállitási hely: A. I. em. 11.

OTTO GAGEL, Bucureşti bisquitgyár külön pavillonjában vesz részt a kolozsvári mintavásáron. Kiállitási hely: I udvar.

CERAMICA DE LUX DAC SATMAR részt vesz gyártmányaival a kolozsvári mintavásáron. Kiállitási hely: B. földszint 22.

PAPP GÁBOR uridivat üzlet és fehérnemüüzem bejelentette részvételét a kolozsvári mintavásara. Kiállitási hely: B. I. em. 25.

MÁRTONFFY TESTVÉREK, SZÜCSÖK szőrmenagyáruháza és szücsipartelepe Cluj, tisztelettel
MEGHIVJA
t. c. vevőit s az érdeklődőket szenzációs mintaáruik kiállitására a cluji mintavásáron. Kiállitasi hely: II. em. 16.

DÉRY LAJOS SZÜCSMESTER, CLUJ tisztelettel
MEGHIVJA
t. vevőit a cluji mintavásáron megrendezett kiállitására. Kiállitási hely: II. em. 17.

LANG, ROSENTHAL ET PALMHERT, üvegnagykereskedés Braşov tisztelettel
MEGHIVJA
t. vevőit a cluji mintavásáron megrendezett kiállitására. Kiállitási hely. B. I. em. 28.

MEZŐSÉGI IPARVÁLLALAT GHIRIŞ, tisztelettel
MEGHIVJA
t. vevőit és az érdeklődőket a cluji mintavásáron megrendezett kiállitására. Kiállitási hely: C. pavilon 49.

(MINTAVÁSÁRI PROPAGANDA IRODA)

„RADOR" No. 2223 = 7001

Nem fogadták el Nagyatádi lemondását

Bethlen miniszterelnök szolidáris a földmivelésügyi miniszterrel

A Brassói Lapok budapesti tudósitójától.

BUDAPEST, augusztus 29. A magyar politikai élet nyári csöndességét az Esküttügy alaposan felkavarta, amit még tetézett Nagyatádi Szabó István földmivelésügyi miniszter lemondása. Ma az egységes párt tisztelgő küldöttsége kitüntetése alkalmából üdvözölte Bethlen István gróf miniszterelnököt és rendithetetlen bizalmát tolmácsolta neki. Utána a belügyminiszter részvételével politikai megbeszélés volt, amelyen főleg az Esküttüggyel foglalkoztak. Az értekezleten az a vélemény alakult, hogy a pártot aggodalommal tölti el a földmivelésügyi miniszter lemondása és kéri a miniszterelnököt, hogy birja rá Nagyatádit lemondásának visszavonására.

A rögtönzött értekezlet után a miniszterelnök Mayer Jánossal és Almássy Lászlóval a földmivelésügyi miniszteriumba ment és hosszabb megbeszélést folytatott Nagyatádival. A megbeszélés után Bethlen kijelentette, hogy szükségesnek tartotta Nagyatádival személyesen érintkezni s az előállott uj helyzetet megbeszélni és az eredményről informálni fogja a nyilvánosságot, majd a MTI utján az alábbi nyilatkozatot tette:

— Amikor az általános választások előtt az Esküttügy kipattant Nagyatádi lemondott és én a lemondását elfogadtam, de nem azért, mintha az ügy árnyékot vetett volna reá. A választásokból azonban Nagyatádi megizmosodva került ki, tehát ujra meghivtam miniszternek, ami azt bizonyitja, hogy megvoltam és megvagyok győződve arról, hogy a koholt vádak és rágalmak becsületét nem érintik. Szolidáris vagyok Nagyatádival és kötelességemnek tartom a támadásoktól, amelyekből egyesek politikai tőkét akarnak kovácsolni. megvédeni. Kijelentésemmel hiszem, hogy összeomlanak azok a célzatos és legaljasabb a közönséget megtéveszteni akaró vádak.

Esküttt számtalanszor került ellentmondásba, viszont Térffy nyugalmazott miniszter akkori vizsgálatai igazolják, hogy az Eskütt által mondottak ellenkezője igaz. Sokszor előfordul a bünügyi krónikában, hogy a vádlott védekezését mások belerántásával akarja könnyebbé tenni. Kérem az intrikákat megvető közönséget, hogy ne üljön fel olyan törekvéseknek, amelyek egy érdemes magyar ember becsületét és hirnevét kivánják feláldozni. A párt lemondásával csak politikai ellenfeleinek kedveskedne, épen ezért a földmivelésügyi miniszter irásos lemondását nem fogadtam el.

— Végeredményben — fejezte be nyilatkozatát a miniszterelnök — az Esküttügy nem egyéb más közönséges bünügynél, amiből nem szabad politikát csinálni. A birói eljárás befejezését nyugodtan várjuk.

A 8 Órai Ujság mai számában nyilatkozott Nagyatádi Szabó István is. Kijelenti, hogy Eskütt Lajos vádjaira ugy a biróság mint az ellenzék részéről kért kárösszeirás esetén nyilvánosság előtt is alkalma lesz a rágalmakat megcáfolni. A lapoknak az a közleménye, hogy kompromittáló iratok, melyek az elszámolásokat tartalmazzák, vannak a birósági aktákhoz csatolva, nem felelnek meg a valóságnak, mert Esküttnek csak a bírósággal van számadása, mely alól még elmeállapotának megvizsgálása sem mentheti meg.

Nagyatádi nem vonja vissza lemondását.

Nagyatádi tegnap nyilatkozott a különböző ujságok munkatársai előtt, akiknek kijelentette, hogy a miniszterelnök nyilatkozatát kielégitőnek tartja, ez azonban még nem elégséges arra, hogy lemondását visszavonja. Az igazságügyminiszternél tanácskozás lesz az Esküttüggyel kapcsolatban, amelyen arról döntenek, hogy miképen kaphat Nagyatádi törvénykezési téren is elégtételt.

Képek a magyar tanárok vizsgájáról

Egy tanitó a vizsgázóteremben összeesett — Az elnök ur viccel — Tizenegy aradi áldozat

A Brassói Lapok tudósitójától.

BRASSÓ, augusztus 29. Ez is oda fog tartozni a liberális kulturpolitika dicsőségéhez: a magyar tanárok és tanitók vizsgája. Minden, ami idáig ebben az ügyben történt és ahogyan történt, inzultusa a müvelődésnek, az emberiességnek, a konszolidációt kereső békeakaratnak.

A magyarságot és a civilizációt ért hallatlan sérelmek közt külön emlékalbumba kell foglalni — Anghelescu és Pteancu jól sikerült arcképeivel együtt — a magyar tanárok és tanitók megalázó, zaklató, üldöző, pedagógia- és kulturaellenes vizsgáztatásának rendszerét, módszerét, szellemét, epizódjait. Az interparlamentáris unio és a népszövetség tagjai sokat tanulhatnának ezekből a vizsgákból, melyekből a legjobb osztályzattal maga a kultuszminiszter került ki.

A tanárvizsgák megdöbbentően jellemző adaléka az alábbi temesvári eset, melynek hirét ottani tudósitónk táviratban jelenti:

TEMESVÁR, augusztus 29. Megrázó eset játszódott le a tanitók román nyelvi vizsgáján. Szikora Béla 51 éves tanitó, aki már nyugdijban volt, de reaktiváltatta magát, Lindenfeld nevü eldugott községben tanit, ahol hat év óta nem volt már tanitó. Augusztus 28-án szintén bejött Temesvárra vizsgázni, s mivel beteges ember, a felesége is elkisérte. A szegény tanitó tiz órát gyalogolt a hegyeken, erdőkön át, s mind az otthoni helyzete, — tiszta német községben, román szót nem hallva tanitott a szerencsétlen magyar ember — mind a félős és kimerítő erdei ut rendkivül megviselték Szikora idegeit.

Mikor belépett a vizsgálóterembe, már javában folyt a vizsga. Szikora egy ideig hallgatta a feleleteket, majd óráját, melyet a kezében tartott, a földre ejtette. Mindenki riadtan nézett oda mert az óra után már

a szegény tanitó is a földre zu-

hant és baloldali hüdést kapva összeesett.

Beszállitották az irgalmasok kórházába, ahol legelőbb azt állapithatták meg, hogy a lindenfeldi tanitónak a lábai a hosszu gyaloglástól kisebesedtek.

TEMESVÁR, augusztus 29. A tanárok vizsgája befejeződött. Az eredmény:

132 tanár közül 66, tehát ötven százalék megbukott.

Sokat beszélnek a városban Popovici elnökről, aki kolozsvári egyetemi tanár és liberális képviselő, köztudomás szerint az Anghelescu-féle rendeletek erdélyi sugalmazója és aki a vizsgán nagyon különös viselkedést tanusitott a vizsgázó iskolanővérekkel szemben.

Felelés közben hóditásról lévén szó, az elnök azt kérdezte a felelőtől hogyan kell hóditani. A nővér kérdőleg nézett az elnökre, mire ez nagynevetve össze-visszaölelte az elnökség egyik tagját. Voltak Popovici elnöknek egyéb kétértelmü viccei is, de ezek még nem szivárogtak ki, mivel egyházi körökben titkolóznak és nem akarják, hogy téves hirek a zárdát a hivatalos körök bosszujának tegyék ki.

TEMESVÁR, augusztus 29. Az aradi katolikus főgimnázium tizenhárom vizsgázó tanára közül mindössze kettő ment át a román vizsgán.

A temesvári magyar-német állami liceum jóformán tanárok nélkül maradt. A mult évben 16 tanár vizsgázott, kik közül az idén tizenötöt csak julius közepén értesitettek, hogy ujra vizsgázniok kell. Ezek közül csak egy ment keresztül. Most tizennégy ujabb tanárnak kellett volna vizsgáznak. Ezek közül 5 megfelelt, öt megbukott, három nem jelent meg, ami egy értelmü a bukással vagy még rosszabb. Az intézet három matematikus tanára közül kettő megbukott, egy katonai szolgálatot teljesit.

A régi koronatartozások és követelések ügye az utódállamok között

A Brassói Lapok tudósitója felkereste Nyulászi Jánost, a TÉBE jogtanácsosát, aki az utódállamok polgáraival szemben fennálló régi koronatartozások és követelések peres érvényesitése ügyében követett gyakorlatról a következő értékes információkat adta:

— Az utódállamok polgáraival szemben fennálló régi koronatartozások és követelések ugyében a miniszterium rendelete és a biróság állandó joggyakorlata folytán felfüggesztik a peres eljárást akkor, ha a perfelek valamelyike ezt kivánja, miután még mindmai napig nincs joghatályosan tisztázva a kölcsönös követelések és tartozások elszámolási árfolyamának kérdése.

— Ez természetesen csak azokra a követelésekre és tartozásokra vonatkozik, amelyek a békeszerződés előtti időből erednek; azok a követelések és tartozások, amelyek a békeszerződés megkötése utáni időben keletkeztek, már nem lesznek felfüggesztve, hanem ezek tekintetében a követelések behajtásának semmiféle akadálya nincs. Némi zavart idézett elő egy ideig a magyar biróságnak az a gyakorlata, hogy irányadónak vették a követelés lejáratának árfolyamát. Ha valaki pl. lejt követelt, ugy a lej fejében csak annyi magyar koronát itéltek meg neki, mint amennyi magyar korona megfelelt a lejnek a követelés lejártakor. Ez igen gyakran a hitelezőnek jelentékeny kárrosodásával járt, mert a magyar korona rohamosan esett, azonban mihelyt a korona stabilizálódik, ennek a joggyakorlatnak káros hatása a hitelezőre nézve nem érvényesülhet, az árfolyam pedig külföldi kölcsön és az uj Magyar Nemzeti Bank megteremtése óta megszilárdult.

Kik képviselik Franciaországot a népszövetség ülésén?

Párisból táviratozzák: Franciaországot a népszövetség ülésén Bourgeois, Briand és Boncourt képviselik.

Ha Ön

a fáradtságot nem sajnálja, ugy könnyen és olcsón beszerezheti be szükségletét

WERBER SALAMON

cégnél, BRAŞOV, KAPU-UCCA 39. és SZENTJÁNOS-UCCA sarok, ahol mélyen leszállitott árak mellett tart az árusitás. Tegyen próbát és meg fog győződni, hogy Brassó **legolcsóbb üzlete!**

2061

Finom női fehérnemü vászon	36 —	Lei
Legjobb minőségü sárgavászon 84 cm. sz.	45.—	„
I. minőségü sötét karton	42.—	„
I. „ oxford munkásingeknek	33.—	„
I. „ mosódelén divatmintákból	49.—	„
I. „ crep	49.—	„
I. „ 200 cm. széles lepedővászon	136 —	„
I. „ sepsisentgyörgyi 5 öttes	57.—	„
I. „ struks duplaszéles nadrágoknak	166.—	„
I. „ csikos divatos övetek duplasz.	123·—	„

D. M. C. cikkek, cérna, szallag, himzés és óriás választék fejkendőkben és ernyőkben.

Megtekinthető vételkötelezettség nélkül!!!

Kiárusitás 3 hétig tart!

Baumgarten Géza Marosvásárhely, Fő-tér.

BUTORÜZLET Telefon: 194. — Vőlegények és menyasszonyoknak kedvező alkalom. — Hererők, agynetétek, hajlitott székek, zománcolt hálószobák jutányos áron. — TELJES LAK-BERENDEZÉSEK. Kedvező fizetési feltételek!

VARRÓGÉPÜZLET Telefon 114. Szabómestereknek 54 drb. 16/33 Central Bobbin-varrógép jutányos áron eladó (egyenként is) Varrógépek, alkatrészek, kerékpár-alkatrészek, fegyverjavitások, javitó mühely. Kedvező fizetési feltételek!

543

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală – BCU Cluj

HIREK

Vasárnap, augusztus 31.

Katolikus naptár: Husvét utáni tizenkettedik vasárnap. Rajmund hitvalló.

Protestáns naptár: Erika

Görög naptár: augusztus 18. Florus.

Izraelita naptár: 5684. Elul 1.

A nap kel 5 ora 36 perckor, nyugszik 18 óra 54 perckor.

Iaójarás: Eső, később hősülyedés várható.

—

A zetelaki tüzkárosultakért

A tüzvész által sujtott zetelakiak fel segélyezésére már megmozdult a magyarság. Százhatvan család hajlékának felépitésére sok pénz kell és ezért kérve-kérjük vérelnket, hogy segitsenek a nyomorba jutottakon. Adományokat el fogad és nyugtáz a Brassói Lapok szerkesztősége. Eddig a következő adományok folytak be lapunkhoz.

A Brassói Lapok kiadóvállalata 1000 lej.

Ferenczi Károly 100 lej,

Lengyel Juliska, Elek (Magyarország) 100 lej.

—

— (Uj dékán választás lesz a budapesti egyetemen.) Budapestről jelentik: A kultuszminiszter a Pázmány tudományegyetem jogi dékánválasztása ügyében meghozott döntésével az egyetem békéjének érdekében megsemmisitette Kmett Károly jogi dékánná való megválasztását és uj választás megtartását rendelte el. Ugyancsak megsemmisitette a miniszter hatalmi tullépés cimén a bölcsészeti kar Kmett megválasztása ellen hozott tiltakozó határozatot is.

— (Szász választók gyülése Brassómegyében.) A barcasági szász kerületi választmány Brassóban, Keresztényfalván, Feketehalomban, Szászveresmarton és Prázsmáron választói gyüléseket fog tartani. Az első gyülés szeptember 6-án Keresztényfalván, a második szeptember 7-én Feketehalomban lesz.

— (Ujból megcsonkitották a gróf Károlyiak birtokát.) Nagykárolyi tudósitónk jelenti: gróf Károlyi Alajos szaniszlói birtokából a napokban ujból kisajátitottak negyvenegy holdat. A Károlyi birtokok kisajátitása Románia egyik legszebb mintagazdaságát öli meg.

— (Hajsza a háztetőkön.) Kolozsvárról jelentik: Valósággal amerikai izü rablókaland játszódott le csütörtökről péntekre virradó éjjelen a Wesselényi-uccában. Ugyanis egy ismeretlen ember betörést kisérelt meg a Salamon-féle üzletben, de a bolti őr észrevette, s figyelmeztette az arra haladó rendőrőrjáratot a betörőre. Mikor ezt észrevette a megszorult ember, kimászott a háztetőre és az egymásmellett levő házak tetején próbált üldözői elől menekülni. Mikor a ferencrendi barátok kerittéséhez ért, átugrott rajta és eltünt az éjszakában.

— (A rokon hálája.) Nagykárolyi tudósitónk jelenti: Feldmann Ábrisné jelentést tett a rendőrségen, hogy egyik rokona azzal hálálta meg vendégszeretetét, hogy harmincezer lej értékü ékszerét és aranynemüjét ellopta.

— (Gyógyszertárak ellenőrzése.) Az egészségügyi vezérigazgatóság rendeletet adott ki az uj gyógyszer-rendelet legszigorubb alkalmazására, a gyógyszerészek és a gyógyszerárak ellenőrzésére, az éjjeli és nappali szolgálati órákra. Akik a rendelkezésektől eltérnek, szigoru büntetésben fognak részesülni.

— (Nyomorgó rendőrök vigyáznak a városokra.) Marosvásárhelyről irják: Az itteni rendőrség válságos helyzetbe került. A hetvenhat rendőrben megállapitott létszámnak még fele sincs meg, ugy, hogy a város közbiztonságára éjjel három rendőr őrködik. Ezek közül is kettő a két uj szoborra vigyáz. A mai létszám tizenhat főből áll. De ezek közül is naponként többen megszöknek, vagy megtagadják a szolgálatot, mert a folyton emelkedő drágasággal szemben uj kereseti ágakhoz folyamodnak. A rendőrség ugyanis hihetetlenül gyatrán van fizetve. Egy rendőrlegény mindössze havi 1600 lejt kap, ami egyáltalán nem biztositja megélhetését. A szolgálatát megtagadó rendőröket csendőri karhatalommal kényszeritik kötelességeinek teljesitésére. De a felborulási folyamatot ilyen eszközökkel sem lehet feltartóztatni. Kivánatos volna, ha az állam belátná, hogy a közbiztonsági szolgálat közegeinek kenyerét nem csendőr szuronyokkal, hanem megfelelő fizetéssel lehet és kell biztositani.

— (Halálozás.) Schiel Frigyes bolonyai ág. ev. lelkész, a brassói Liederkranz tiszteletbeli elnöke 64 éves korában meghalt. Temetése vasárnap délután 5 órakor lesz a bolonyai ág. ev. templomból.

— (Mikor kell bezárni az üzleteket?) Megirtuk lapunk tegnapi számában, hogy Kolozsvárt a rendőrség a kereskedőknek utolsó pillanatban rendelte el, hogy üzleteket az ünnepre való tekintettel zárják be. Azok a küldöttségek melyekről említést tettünk, nem tudtak megfelelő eredményt elérni, ugy, hogy Kolozsvárt az üzletek tegnap egész nap be voltak zárva. Ezért — mint Kolozsvárról jelentik — a kereskedelmi és ipar kamara, valamint a Sfatul Negustoresc küldöttségileg fordul a közeli napokban az illetékes fórumokhoz, mert türhetetlen állapot, hogy a rendőrség ötletszerüen, minden előzetes értesités nélkül megbénitja a kereskedelmet. Követelni fogják a kereskedők, hogy a hatóságok állitsák össze pontosan és egyöntetüen azoknak az ünnepeknek jegyzékét, melyeken a zárvatartás kötelező, mert csak ugy tudnak ezeknek a kötelezettségeknek saját anyagi káruk és a közönség kényelmének feldulása nélkül eleget tenni.

— (Szolgálatos gyógyszertárak.) Augusztus 30-tól szeptember 13-ig az «Órangyal-gyógyszertár» (Belváros, Buzasor 7) és az «Arany kereszt gyógyszertár» (Bolonya, Vasut-ucca 14) a szolgálatos gyógyszertárak.

(*) Olyan döbbenetes megrázó erővel egyetlen egy filmben sem látta végig söpörni a francia forradalmat, mint a („Két árva"), „Árvák a viharban" cimü filmben 31-én mutatja be a Modern Mozgó.

— (Elfogtak egy körözött betörőt.) Kolozsvárról jelentik: Dr. Ternyei István Kossuth-ucca 45. sz. alatti lakós mosókonyhájába a napokban éjjel betörtek és onnan mintegy 25 ezer lej értékü fehérnemüt vittek el. A nyomozás megállapitotta, hogy a tettes Megyeri János régóta körözött betörő, kit a szegedi törvényszék 1919-ben öt évi fegyházra itélt, de onnan megszökött s Romániába jött, ahol több betörést követett el. A betörőt a rendőrség átadta az ügyészségnek.

— (Dawest lepipálták az asszonyok.) A hires amerikai tábornok, akinek jóvátételi tervezete alapján formálódik az uj Európa, szenvedélyes pipázó. Még Párisban és Londonban is elmaradhatatlan volt szájából a pipa. Dawes generálist azonban ujabban köztársasági elnöknek jelölték. Az amerikai nikotinellenes asszonyok most közölték Dawesszal, hogy csak akkor támogatják jelöltségét, ha megválik a pipájától. És Dawes lemondott a dohányzásról.

— (Csikmegyei hirek.) Csikmegyében az utóbbi időben nagyon megromlottak a mezei közbiztonsági állapotok. Az egyik gazdálkodónak például tizenhét kalongya gabonáját lopták el a földjéről s napirenden van az az eset, hogy a krumplit a földből kiássák s ugy hordják el. A gazdák teljességgel tehetetlenek a tolvajokkal szemben. — A Csikszentimre község közelében a tavaly télen a hóba fordult egy hóke. A hó aztán elolvadt, a hóekére azonban senkisem gondolt. Ma is ott fekszik, de a járókelők minden elmozditható csavart, csapot, alkatrészt elloptak róla. Vajjon ez a hóke példája akar lenni a nálunk folyó gazdálkodásnak? — Megemlékeztünk már arról a vádról, amelynek alapján a zsögödi templomban fegyvereket kerestek és természetesen nem találtak. A templomot attól az időtől fogva két ember őrzi, senkisem tudja azonban, hogy miért őrzik, mert a nyomozás semmi gyanuokot nem talált.

— (Levegőbe repült az athéni lőporraktár.) Athénből táviratozzák: A katonai lőporraktár eddig ismeretlen okból felrobbant. A robbanásnak számos áldozata van.

(*) Mankótörő, Pöstyén védjegye, hiven ábrázolja az ottani iszapfürdők gyógyhatását. Most is a világ minden tájáról sereglenek oda betegek. Az árak igen jutányosak (teljes penzió napi 40 csehkoronától. Felvilágositások telefonon is: Krafft és Herberth drogueria, Brassó, Buzasor 9., Telefon 219., ahol eredeti pöstyéni iszapkocka is kapható házikurára.

Lysoform

— (Másfélmilliárdot sikkasztott Bachruch ékszerész fia.) Szenzációs feljelentés érkezett tegnap a budapesti rendőrségre. Budapest legnagyobb és egyben leggazdagabb ékszerésze, Bachruch Aladár feljelentést tett fia, Bachruch Alvin ellen másfélmilliárd korona elsikkasztása miatt. Könnyelmü, léha élete miatt állandóan harcban volt atyjával, s csak legutóbb kétszázmillió koronát veszitett Siófokon. A fiatal Bachruch gyengeelméjü és már három izben volt elmegyógyintézetben.

(*) „Árvák a viharban." Augusztus 31-én mutatja be a Modern Mozgó.

— (Resica bekapcsolódott a gyorsvonat forgalomba.) Temesvári tudósitónk jelenti: Szeptember elsejétől Temesvárról uj gyorsvonatot állitottak be Resica és Oravica felé. A Temesvárról 13 óra 15 perckor induló vonatot Berzóvián kettő szakitják és az egyik rész Resicára 17 óra 10 perckor, a második rész pedig 18 órakor érkezik Oravicára. Resicáról 12 óra 55 perckor, Oravicáról 11 óra 24 perckor indul vissza a vonat, Berzóvián egyesitik és Temesvárra 16 órakor érkezik meg. Resicát ezzel a vonat párral bekapcsolták a bukaresti gyorsvonatforgalomba.

Tökéletes szabásu ragiának csak NEUMANN-nál.

(*) Könyvkedvelők figyelmébe.) Bármely — bárhol hirdetett könyv ugyanazon áron kapható nálam. Egyes könyveket, valamint egész könyvtárakat jó áron veszek. Eladandó könyvekről jegyzéket kérek. Keszey Albert könyvkereskedő Cluj-Kolozsvár.

(*) A borszéki borviz az ásványvizek királya. Nagybani eladás az Aronsohn H. és Tsa cégnél. Telefonszám 7. Üvegenként kapható a Fraţii Orghidan kapu-uccai füszer- és csemegeüzletében.

(*) Számos női bajnál a természetes **FERENC JÓZSEF** keserüviz használata végtelen nagy megkönnyebülést szerez.

MODERN MOZGÓ

Szombaton este a jókedv királyai, a derü, vidámság megteremtői, Pat és Patachon szórakoztatják a közönséget. — Vasárnap pedig az utolsó évtized leghatalmasabb és legszebb filmujdonságának, az »Árvák a viharban« cimü filmnek lesz a bemutatója. Nem akarunk előzetes kritikát gyakorolni a filmről, de Bukarest és Budapest sajtója és közönsége a legnagyobb elragadtatással irtak és beszéltek erről a filmről. Vasárnap délelőtt nagy gyermekelőadás, szinre kerül Maciste mint rendőr. A főszerepben Maciste.

Apolló mozgó

Az Apocalypsis négy lovasa világsláger, amely Európa és Amerika legnagyobb városaiban hónapokon keresztül müsoron volt, igazi világsláger és egyike a leghatalmasabb filmalkotásoknak. Az Apocalypsis négy lovasa szimbolum. A négy lovas háboru, dögvész, nyomor és halál! E négy lovas száguld keresztül az emberiségen, sorait megtizedeli, a nyomában könny és vér fakad, de a tél után tavasz jön és a megtiport, nyomorult emberhad táguló tüdővel szivja az uj tavasz friss levegőjét és boldog szép életért áhitozva uj akarással néz szembe a sok veszedelemmel. Az élet diadalát hirdeti ez a film, a himnusz fenségességével, a rapszódia szárnyalásával és az ifjuság szertelenségével főszerepet ebben a filmben Rudolpho Valentino játsza, a hires spanyol szinész, kinek a »Seik« és »A vérző aréna« cimü filmben látott alakitása felejthetetlen emlék marad Pauluere Alise Terry, egy szőke, végtelenül kedves egyszerü, de roppant kifejező stilusu szinésznő, akinek nagy népszerüségét ugyancsak »A négy lovas« alapozta meg. Főpróba szombaton 5—7, melyhez a tanári kart és a szerkesztőséget tiszteletjegy meghivják.

KAVIÁR A LEGJOBB HETILAP

Angol tőkével fejlesztik a Félix-fürdőt

Állitólag már a rómaiak is ismerték a Félix fürdőt. Erre vonatkozólag kénytelen vagyok a szájhagyományra támaszkodni, mert ásatásokat itt csak épittetés céljából végeztek és ma se ásókálódik itt senki. A Félix fürdőben mindenki szereti egymást és 1885 óta, amikor a 47 méter mély ártézi kutat furták, egyforma örömmel fürödnek a nyaralók az eredetileg 49 fokos, de hidegviztartályokon át vezetett és igy lehütött vizben, amelyből az ártézi kut 19 millió litert képes adni naponta.

Az egész országban nincs párja a Félixfürdőnek és az az angol csoport, amely három évvel ezelőtt átvette a fürdőt, nem csinál rossz üzletet a fürdő fejlesztésével. Maga a kénsavas sókban gazdag viz egy kincsesbánya, de a fürdő is bájos, kedves, kellemes hely, óriási erdő veszi körül, s mióta angol tőkével fejlesztik, a legjobb uton van arra, hogy mihamarabb világfürdővé fejlődjék.

Az idei nyáron rengetegen keresték fel Bukarestből is, Budapestről is a Félix-fürdőt s az itt nyaralók között olyan előkelőségeket találunk, mint gróf Teleky Arvédné Kolozsvárról, Lukácsi Lajos Aradról, A. I. Niculescu rendőrfőnök Bukarestből, S. Antoniada kabinetfőnök Bukarestből, dr. Ferenc Ágoston, Szatmár primárja, valamint Florica Ciurcu, a kolozsvári opera országos nevü szólistája.

Hangverseny-hangversenyt ér a Félix fürdőben és legutóbb Marcus Istvánné rendezett operaestét, azután pedig Sik Rezső, a budapesti városi szinház müvésze tartott kabaréestét, a váradi szinészek legjobbjaival együtt. Szombaton és vasárnap zsufolásig megtelnek a fürdővonatok Váradról kirándulókkal, akiket nemcsak a kellemes erdő és park vonz, de a hatalmas és az egész országban a legjobb uszoda is, a hol 24-én uszóverseny lesz, amelyre bukaresti uszók is lejönnek a Félix fürdőbe.

Pletykát nem irok. Nem azért, mintha nem volna... hanem, mert akkor ártanék a fürdőnek. Elég annyi, hogy lehetséges, hogy az házasságok az égben köttetnek, — de az viszont bizonyos, hogy a legtöbb váradi házasság a Félix fürdőben kezdődik, mert a válófélben levők is odamennek, de erről már nincs biztos tudomásom.

Jövőre kiépitik a villamosvasutat is a Félix fürdőig és akkor — nos, akkor egy erdélyi fürdő se veheti fel a versenyt a Félix fürdővel!

IRODALOM, MÜVÉSZET

(*) Sager Irén zongoraestélye. A müvésznő első brassói szereplésére külön felhivjuk a zenekedvelők figyelmét. Az érdekes, gondosan összeállitott müsor és a müvésznő hirneve, ki Gmeiner Lujza tanitványa, sikeres estélyt igérnek. Jegyek a Klingsor hangverseny-irodában.

— (A fekete (szász) templom) utolsó esti hangversenyét ma fogják megtartani. (Müsoron müvek orgona, hegedü, brácsa és althang részére.) A hangverseny Klingsor rendezés.

TANÜGY

— (Beiratkozások) a brassói református elemi iskolába szeptember 8—20-ig történnek a Iskészi hivatalban, Ötvös-ucca 3 szám alatt naponként d. e. 8—12 óráig. Az I., II, III. osztályba csak protestáns vallásu növendékek vehetők, a IV. osztályba azok a nem ref. vallásu növendékek is, kik eddig a ref. iskolában tanultak. Beiratáskor fizetendő: beiratási dij 5 lej, könyvtár dij 5 lej, nyugdijintézeti járulék 20 lej, fizetési általányba 70 lej, összesen 100 lej.

— (Pályázat.) Betöltendő a brassói róm. kath. polgári fiuiskolánál egy üresedésben levő tanári állás. Az állásra első sorban a román nyelvet tudó nyelv és történelmi szakra képesitett férfi tanárok pályázhatnak. Fizetés havi 2400 lej és 400 lej lakáspénz, összesen 2800 lej. A pályázati kérvények a brassói róm. kath. egyházközség cimére küldendők szeptember 10-ig. Brassó, 1924. aug. 30. Dr. Péter Antal iskolaszéki elnök.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj

SPORT

Magyar cserkészek diadala Kopenhágában

Magyar dalok csendülnek fel a dán éjszakában – Harmadik helyre kerültek a magyarok Amerika és Anglia után

Augusztus 10-én 34 nemzet 10.000 cserkésze gyülekezett össze a dán fővárostól egy órányira levő Ermelundenben. A megnyitó ünnepség impozáns volt. Zászlóeraők indultak meg a nagy tábor közepén levő gyülekezőhely felé. A csapatok négyszögben állottak föl, mindenfelől vezényszavak hallatszottak. Carstensen ellentengernagy dánul és angolul üdvözölte a csapatokat Mikor szavait befejezte, egy repülőgép surrant fel a levegőbe és a engernagy üdvözlő szavait dobálta a tábor fölé. Majd diszfelvonulás következett.

A táborhely valóságos sátorváros. Egy-egy nemzet tábora kötélkeritéssel van elkeritve s átlag 600 négyzetméter nagyságu. Minden két tábor között egy vizvezetéki csap emelkedik ki a földből.

Nagyon sok sátor- és tábortipussal ismerkedhetünk meg. Igen praktikus sátoraik vannak a chileieknek; kilenc lapból áll egy sátor, összerakva egy megfelezett hatoldalu hasábhoz hasonlit. A magyar versenycsapat sátrai kis gulák 2—2 fiu számára. Külső csinban a két magyar tábor vezet. Mindkettőnek bejárata fenyőgalyakkal van diszitve, ugyanolyan galyakból készült magyar cimerrel és Hungária felirattal. Legpraktikusabb és legtisztább tüzhely és konyha a magyaroké. A látogató közönség nagy csoportokban állja körül a fehér kabátban és sapkában szakácskodó magyar fiukat.

A verseny mindjárt a megérkezéskor kezdődött. Gyorsan sátort kellett verni, a feltevés fenyegető eső volt. Nyolc perc alatt már állt a magyar tábor, tüz is égett a konyha helyén. A terepet jobban ismerő dánok három és fél perc alatt készültek el, de mivel a dánok versenyen kivül állanak, az öt perc alatt elkészült angolok után a második helyre jutottunk. Legjobb táborverésben (3 óra alatt) öt nemzettel (köztük az amerikaiakkal, angolokkal, dánokkal) egyenlő pontozást kaptunk. Őrsi akadályversenyben és huszonnégyórás megfigyelésben a harmadik helyre jutottunk. Igen érdekes volt a Canoe-verseny. Csak négy nemzet mert vállalkozni a 40 km-es utra, mely csatornán, folyón, tengeren, nádason vitorlával és evezővel folyt le majdnem 32 óra alatt.

És a kis Magyarország fiai, kik most látták először tengert, Amerika után a 11-ik helyre kerültek, Norvégiát és Finnországot maguk mögött hagyva.

A magyar zenekar nélkül nincs semmi ünnepély, programmon kivül kell énekelnünk s a magyar tábortüzről elragadtatva irnak a lapok. Tudnak rólunk, elismerik értékeinket.

Éppen e sorok irása közben jön egy hivatalos eredményközlés a verseny 11. pontjáról.

A tábori rendben, a tábor tökéletesitésében, tüzhelyépitésben, élelem elraktározásában, praktikus berendezésben, tisztaságban, s a minderre használt eszközök elkészitésében, valamint a reggeli tornában a magyarok az elsők.

Ez 19 pontot jelent a végeredményhez. Lengyelország a második. Mint egyenlő, sőt sok tekintetben erősebb ellenfelek állunk szemben öt világrész fiaival.

Gyorsuszásban, buvárkodásban és életmentésben második helyre jutottunk, első Ausztria.

És ha a nemzetek sorsát intézőkben, nagyokban és kicsinyekben volna annyi szeretet, őszinteség az önmagukba nézéshez, mint amennyi melegséggel tud itt most Kopenhágában annyiféle náció gyermeke megbarátkozni, nem volnának problémák, melyektől sokan félnek. Ezek a fiuk nem fogják elfelejteni a gyönyörü akkordokat, melyekkel esténként aludni mennek, nem fogják elfelejteni a takarodókat, melyeket a magyar zenekar fuj minden este a Jamboree parancsnoksága kivánságára.

... Nem érti ezt meg a világ minden nemzetének tizezer cserkésze. De hallgatja, de tudja, hogy magyarok fujják. Az akkordok talán nem fognak visszacsendülni fülükben, de a magyarokat nem fogják elfelejteni...

„Hogy engem ver az Isten . . .
Varady Aladár országszerte ismert dala.
Moravetz-kiadás, mindenütt kapható.

A vasárnapi programm

Brassóban a kolozsvári postások klubja mutatkozik be Brassó sportközönségének barátságos mérkőzést játszva a BMTE vel. A PTT ifjusági egyesület, de tekintve, hogy játékosai a kolozsvári vezető csapatok tagjai sorából kerültek ki, meglehetős játékerőt képvisel. A BMTE csapata, melyben Bartha az MSE kitünő volt csatára ujból játszik, nagyon feljavult és igy szép és érdekes küzdelemre van kilátás. A főmérkőzést megelőzőleg a CFR ifjuság csapata játszik a BMTE ifjusági csapatával. Kőhalmon a Lomás SC játszik barátságos mérkőzést a kolozsvári kerület másodosztályu bajnokságának győztesével, az Akadémiával, mely most került be az első osztályba. A nagyváradi kerületben megkezdődnek a bajnoki mérkőzések. Nagyszalontán az NSC játszik a Bihorullal, mig Máramarosszigeten az Egyetértés játszik a Sámsonnal bajnoki mérkőzést. Nagyváradon a Naccal játszik barátságos revánsmérkőzést a MSE. Tudva levőleg a Nac Marosvásárhelyen 2:0 arányu vereséget szenvedett az MSE től. Az ország többi részében helyi érdekü mecscsek. Marosvásárhelyen az MSE nemzetközi uszóversenyének keretében Románia első nemzeti uszóbajnokságai kerülnek el döntésre. A versenyen a nemzetközi gárdán kivül a hazai összes számottevő uszók indulnak. A verseny minden tekintetben sikeresnek igérkezik.

(x) **A Rapid jubileuma.** Bécsből táviratozzák: A Rapid huszonötéves jubileumán az FTC-vel mérkőzött 1:1 arányban eldöntetlenül. Az első félidő 15-ik percében az FTC Pataki révén rugta a vezető gólt, melyet a 16-ik percben Bauer egyenlit ki. A második félidőben nagy Rapid fölény de Amsel élete legjobb védését produkálva, mindent ment. Az utolsó percekben az FTC ellen itélt tizenegyest Amsel gyönyörüen védte.

(x) **Budapestre haza érkeztek a magyar cserkészek.** A koppenhágai cserkészolympiászon dicsőségesen szerepelt cserkészeket nagy közönség ünnepelte és a miniszteriumok, valamint a cserkészfőtanács fogadta az állomáson. Budapest uccái zászlódiszbe öltöztek az augusztus 28-iki fogadás alkalmával.

(x) **Lengyel-magyar nemzetközi mérkőzés.** Budapesten a lengyel nemzeti válogatott játszik a magyar válogatottal. A lengyelek trénere Schlovic Imre, akinek érdeméül számitható fel a lengyelek nagymérvü feljavulása.

(x) **Román-cseh válogatott mérkőzés** lesz Prágában. A román válogatott sajnos, tényleg nem a legjobbakból áll, mert Temesvárról három játékos (Kozovits, Golub és Holz) nem ment el. Érthetetlen az, midőn országunk reprezentálásáról van szó, egyes egyesületek a közös nagy érdek helyett egyéni érdekeiket tartják szem előtt.

(x) **Kolozsvár válogatottja Lipcsében.** A kolozsvári válogatott szombaton Drezdában a Guts Muts pályáján lesz, mely a mi pályaméreteinknek felel meg. Vasárnap a turázó csapat Lipcsében a világ egyik legnagyobb méretü pályáján játszik mely 120 méteres hossz mellett 85 m. széles. A pálya gyönyörü bársonyos gyeptéglával van kirakva.

KÖZGAZDASÁG

Százmilliós kártéritési pör az állam ellen

Hogyan tegye a kormány az idegen vállalatokat?

BUKAREST. Egy idő óta szinte sorozatsszerüen követi el a kormány baklövéseit a már régebb idő óta itt elhelyezkedett idegen tőkével szemben éppen most, amikor az országnak égető szüksége van az idegen tőkével való együttmüködésre.

Most az országnak a «Resica» és az «Astra» müvek után legnagyobb vasüzeme, a belga tőkével alapitott bukaresti Lemaitre müvek volt kénytelen a kormány érthetetlen mostohasága miatt üzemét korlátozni, amennyiben szombaton délután beszüntette a vagonjavitó osztály munkáját s nagy számu munkást elbocsátván érezhetővé tette a munkahiányt.

A gyár vezetősége ez eljárását egyik bukaresti lap munkatársának a következőkép indokolta:

Az Averescu kormány idején, 1920-ban a CFR vezérigazgatósága s a Lemaitre müvek között egyezség jött létre, amelyet a minisztertanács is elfogadott. E szerződésben a CFR igazgatósága kötelezettséget vállalt arra, hogy évente 1200 vasuti kocsit és 125 mozdonyt ad a Lemaitre müveknek javitásra. E szerződés alapján a Lemaitre müvek uj és jelentékeny tőkét ruháztak be, megnagyobbitván és kiegészitvén a berendezést, külön osztályt állitván fel vagonok javitására.

1923-ban, mikor Tankred Constantinescu volt a CFR vezérigazgatója, a Lemaitre müveknek javitásra adott vagonok és mozdonyok száma fokozatosan kevesebb és kevesebb lett, azt adván okul hivatalosan, hogy az állam nem köteles betartani a szerződést, amely a CFR vezérigazgatósága és a müvek között köttetett, amennyiben a szerződés a parlamenten nem ment keresztül.

Ily módon a folyó évben a Lemaitre müvek mindössze 230 vagont és 30 mozdonyt kaptak javitásra.

S bár a Lemaitre müvek vezetősége számtalanszor közbenjárt a vasuti vezérigazgatóságnál, hogy több vagont kapjon javitásra, minden lépése eredménytelen szüntetést elrendelni s mintegy 160 munkást elküldeni. S mig a mult év decemberében 1200 munkás dolgozott e gyárban, a CFR megbizásainak leszállitása folytán ma mindössze 450 munkást foglalkoztatunk.

A belga kormány a belga tőke védelmére bukaresti meghatalmazott minisztere utján egy hónappal ezelőtt diplomáciai lépéseket tett a román kormánynál és kérte, hogy ez respektálja a Lemaitre müvek és a CFR vezérigazgatósága között létrejött szerződést, amelyet a minisztertanács jóváhagyott s amelynek alapján a gyár a belga tőkét beruházta.

Mivel ez a diplomáciai lépés ezideig nem járt eredménnyel, azt mondják, hogy e napokban megismétlik s ha ez alkalommal sem oldják meg kedvezően a kérdést, akkor a Lematrie müvek beperelik a román államot 100 millió lej kártéritésért, amennyit beruháztak a nagy vagonjavitó mühelyek felállitására.

Küzdelem az uzsoratörvény ellen

Jelentettük már, hogy a kereskedelmi és iparkamarák nagyváradi kongresszusukon gazdasági életünk sok akut kérdésével fognak foglalkozni. A multkor a többek között a fényüzési adó eltörléséről teendő javaslatot ismertettük, melyet a ploesti kamara terjeszt elő, azon az alapon, hogy az kivételes intézkedés volt s ezért kénytelen volt a munkabe-

Ugyanezen háborus intézkedések kategóriájába tartozik a spekulációs törvény is, amellyel szintén foglalkozni fog a nagyváradi kongresszus.

E kérdésnél felemlithetjük Tankréd Constantinescu szakminiszter kategórikus nyilatkozatát, amelyben csak rövid idővel ezelőtt elismerte, hogy bármennyi törvényt is hoznánk az olcsóbbodás előmozditására nem tudjuk megakadályozni azt a folyamatot, hogy a belföldi árak a világparitást elérjék. Bámulatraméltó, hogy a kereskedők és iparosok az árakat oly hosszu időn át fenn tudták tartani.

A spekulációs törvény eltörléséről a crajovai kereskedelmi és iparkamara fog javaslatot előterjeszteni a kongresszuson s remélik a miniszter fenti nyilatkozata alapján, hogy meghajol azok előtt az érvek előtt, melyeket a kamara a spekulációs törvény hatályon kivül helyezése érdekében felsorakoztat.

A javaslat indokai szerint a spekulációs törvény sohasem hozta meg a várt eredményeket, még akkor sem, amikor különböző kereskedelmi cikkekben nagy hiány volt a piacokon, annál kevésbbé gyakorolhat befolyást most, amikor a piac tul van tömve mindenféle cikkel, s mikor a kinálat és vétel szabályozza az árakat.

A spekulációs törvény különben egy államban sem áll fenn többé, Franciaországban 1922-ben visszavonták.

Alaptalanul is jelezték a drágaságot a kereskedői spekuláció következményeinek, mert ennek egyetlen oka volt, van és lesz: pénzünk elértéktelenedése.

Máskülönben annak a ténynek a kimutatására, hogy a spekulációs törvény egyes szervek zaklató eljárásán kivül valóságban máris hatályon kivül van helyezve, bizottságot küldtek ki a kereskedők tanácsának (Sfatul Negustoresc) kongresszusán, e bizottság azonban még nem ült össze.

—

A MAI PÉNZPIAC

Péntek, augusztus 29.

A belföldön tegnap a román ünnep miatt kialakult piac nem volt. **Ma reggel** a lej jegyzéséről mindenünnen kedvező hirek érkeztek s ezért bizakodó hangulattal indul a piac. A kinálat eléggé jelentékeny. Az árfolyamok 38.10 lejes svájci franknak felelnek meg, sőt 38-as árfolyam mellett is ajánlanak árut. Később azonban Bukarest erős vásárlásba fog s a hangulat rövidesen megváltozik: erős kereslet indul meg az áru pedig eltünik. Szilárd irányzat mellett délben a keresleti árfolyamok: egy svájci frank 38.60 lej, egy angol font 920, egy olasz lira 9.10, egy cseh korona 6.18, egy dollár 202, egy lejért 346 osztrák és 355 magyar korona.

A világpiacon a svájci frank szilárdult különösen a dollárral szemben.

Zürich. Devizák (zárjelben a tegnapi zárástól való eltérések.) Zárás: egy dollár 5. 31 és egynegyed (—1 és ötnyolcad), egy angol font 23.85 (—5), száz francia frank 28.80 (†8), száz olasz lira 23.55, száz cseh korona 15.95 (—5), száz dinár 6.72 és fél, (†2 és fél), száz leva 3.87 és fél, száz lej 2.62 és fél (†7 és fél), tizezer magyar korona 0.69 és fél, tizezer osztrák korona 0.75 száz járadékmárka 127 (—fél).

(—) **Közvetlen jegyek Ausztriába.**) A CFR vezérigazgatósága rendelkezése szerint szeptember 1-én életbelép a személy- és poggyászszállitásra vonatkozó román—osztrák vasuti tarifa, amely Ausztriában már aug. 1 óta érvényben van. Ennek megfelelően: Arad, Braila, Brassó, Bukarest, Csernovicz, Chisineu, Konstanca, Craiova, Curtici, Galac, Iasi, Ploest, Nagyszeben, Segesvár, Szinaja, Tövis, Temesvár, Turnu-Szeverin, Beszterce, Kolozsvár, Biharpüspöki és Nagyvárad állomások közvetlen jegyeket adnak ki és vesznek fel személypoggyászokat a legfontosabb ausztriai állomásokra.

(—) **Csökkennek a petroleum árak.** Miután utóbbi időben a petroleum árak a világpiacon érezhetően estek, az itteni petroleumtársaságok arra gondoltak, hogy a belső fogyasztás számára szánt termékek árát ők is leszállitják. A «Distributia» csoporthoz tartozó társaságok elhatározták, hogy a belföldi fogyasztás részére a petroleumtermékek árait az alábbiakban szállitják le: Világitási célra a petroleum kg-ja a gyárban helyben 3.5 lej. Könnyü benzin kg-ja a gyártelepen 3.50, nehéz benzin 6 lej. Motorbenzin 3.20 lej kg-ja. Kátrány 2.50 lej kg-ként a gyártelepen. Olajoknál megmaradnak a régi árak. Az uj árak szeptember 1-én lépnek életbe. Az árakat a kereskedelmi miniszterrel is jóváhagyatják.

Kiadó: «Brassói Lapok» nyomdája

A háziasszony kedvencz szappanja
a kiadósságában és tisztitóképességében páratlan
„Szarvas" védjegyü Schicht szappan

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Scoală - BCU Cluj

Prágai nemzetközi mintavásár

1924. szeptember 24—28.

A legkedvezőbb beszerzési forrás Románia minden kereskedője, iparosa és mezőgazdája részére

Csehszlovákia leghiresebb gyárainak mintakiállitásai.

Kivételes kedvezmények a résztvevők és látogatók részére:

38%-os menetdijkedvezmény a látogatóknak és 50% dijkedvezmény a minták szállitásánál az összes csehszlovák államvasutakon. Visszajöyetnél 50%menetdijkedvezmény az összes romániai vasutakon. Lakás, tolmács és hirszolgálat stb.

Utlevél vizum nem szükséges!

Legitimációk, felvilágositások, prospektusok és jelvények kaphatók a mintavásár képviselőjénél:

„Rador—Publicitate" CLUJ, Str. Memoraudului No. 12.

Nru: 17021—924. tan. sz.

Hirdetmény

Az állami elemi oktatás törvénye alapján és Brassó vármegye törvényhatósági bizottságnak 137—924. számu körrendelete értelmében a következőket hozzuk köztudomásra.

Az 1924—25. iskolaév szeptember 1-vel kezdődik és bezáratik julius 10-én. Szeptember 1- és 10 közti időben minden szülő, gyám vagy munkaadó köteles a kerületi iskola igazgatóságnál a gyermekeik beiratkozása végett jelentkezni.

Az elemi iskolai oktatás kötelező és a román állampolgárok gyermekeinek ingyenes az állami elemi iskolákban. Szü ők, gyámok és munkaadók kötelesek a 5—7 éves gyermekeket ovodába, a 7—16 éveseket az elemi iskolába és a 16—18 éveseket a felnőttek iskolájába vagy tanfolyamába beiratni. Ezen kötelezettség alól csak azok mentesek, akik igazolják, hogy gyermekeik vagy egy államilag elismert magániskolában vagy a család keretében részesülnek a törvény által előirt oktatásban vagy hogy gyermekeik testi vagy szellemi hiba miatt képtelenek az iskolát látogatni.

Felmentéseket csakis a kerületi iskolai felügyelőségek, hatósági orvosi bizonyitvány alapján adhatnak.

Mindazok, akik gyermekeiket a család keretében vagy valamely államilag elismert magániskolában (felekezeti iskolában) vagy pedig egy más kerület iskolájában szándékozzák oktatni, kötelesek irásban ezt a saját kerületük állami elemi iskola igazgatóságánál bejelenteni az intézet vagy iskola megnevezése mellett, amelyben a gyermek oktatásban fog részesülni. A kissebségi felekezeti iskolák nem irathatnak be más nemzetiségi vagy felekezeti gyermekeket, csupán saját felekezetüket.

Szülő, gyám vagy munkaadó, aki nem irattatja be a gyermekeket a ministerium által 100—300 Lei büntetéssel fog sulytatni és a gyermek hivatalból fog beirattatni.

Kötölesek a szülők, gyámok és munkaadók a gyermekeiket rendesen iskolába küldeni és mulasztásokat 3 nap alatt, a mulasztás első napjától számitva, az illető tanitó előtt igazolni.

Mulasztások egyedüli igazolása a gyermek betegsége, sulyos betegség a családben, hevenyfertőző betegség vagy haláleset a családban és esetleg beállott közlekedési akadály.

Hamis adatok bemondása esetében a szülő, gyám vagy munkaadó 100 Lei büntetés lesz kiróva azon büntetésen felül, amellyel a gyermek igazolatlan mulasztás miatt meg lesz büntetve. A büntetések 15 nap időszakban lesznek kiróva. Magasságuk az iskola törvény 27 szakaszában van meghatározva. A biróságok által kirótt pénzbüntetések átváltoztathatók elzárásbüntetésre a melyet a járásbiróság mint első és utolsó hatóság fog kimondani.

A szülők büntetés mellett kötelesek gyermekeiknek a tankönyveket és az egyéb szükséges taneszközöket beszerezni.

Az 1924—25 iskolaév kezdetével kötelesek az iskolai bizottságok, felnőttek részére (irást nem tudó felnőttek és azok, akik nem végezték be az elemi iskolai tanfolyamot) minden községben, ahol legalább 10 ilyen felnőtt lakik, iskolát vagy tanfolyamot nyitani. Műhelyek, gyárak, és minden ipari üzem, a melyben legalább 30 ilyen felnőtt alkalmaztatik, köteles saját költségére tanfolyamot nyitani felnőttek részére.

A felnőttek tanfolyame látogatása kötelező, ugy az irást nem tudó felnőttekre, valamint azon 12—18 évesekre, akik nem végezték be az ellemi iskolai tanfolyamot.

A szülők és gyámok, akik nem jelentik be a felnőtteket a tanfolyamra, ugymint a munkaadók, gyárak és üzemek vezetői, akik vonakodnak az ilyen felnőttek lajstromát beküldeni, vagy hamis adatokat mutatnak be, ugyanazzal a büntetéssel sujtatnak, mint a tanköteles gyermekek szülői.

A kiskoruak munkájáról szóló törvény 8. szakasza és az ipar rendezéséről szóló törvény 26. szakasza értelmében a szülők, gyámok és munkaadók kötelesek a felnőtteknek a tanfolyamok tartama alatt a rendes munkaidőben is a szükséges órákat szabadon adni anélkül, hogy a fizetéséből levonásokat eszközölnének vagy tulórákat követelnének. Mindazok, akik a törvény ellen mármily módon csekednek, meg lesznek büntetve mindenegyes felnőtt után 300—500 Lei pénzbüntetéssel.

A felnőttek kötelesek a tanfolyamot rendesen látogatni, a tanitókkal szemben tisztességesen és egymásközt barátságosan viselkedni, az előadásokat csendben és figyelemmel kisérni. Nehéz fegyelmi esetekben az iskolatanács előterjesztésére a felnőtt 1 től 3 napig tartó rendőri elzárással büntettetik.

Brassó, 1924. évi augusztus hó 24-én.

Brassó város tanácsa.

(Kivágni!) (Folytatása következik.)

5.

Dr. Irtó Pál rendelőjében.

Mióta, mint tyukszemirtó orvos (fájdalom nélkül) a világra jöttem, meglepően sok hölgy fájlalja tyukszemét. Ime itt is egy egészen fiatal páciens, akinek még csak csirkeszemei vannak. Sajnos, engem már a nefelejtsszemeknél is jobban érdekelnek a ravasz tyukszemek, még ha viselőjük takaros, kivánatos fiatal leány is. S ne haragudjék rám szegényke, ha szive helyett tyukszemére pályázom, mert már nem gyógyitok többé tört sziveket, hanem feltört lábakat és vénülő tyukszemeket, melyek kihivóan kacsintgatnak rám és pedig kizárólag a millió és millió esetben nagyszerüen bevált Kukirol-lal. Tehát bájos Katika, ott van a legközelebbi patika, vagy drogeria, menjen és vegyen egy Kukirol tyukszemirtó tapaszt és csakhamar tapasztalni fogja, hogy tyukszemei eltünnek. Használati utasitás mellékelve van. Nem kell többé hozzám jönnie, mert mit is mond a költő: „Kukirol az élet sója, lábad tyukszemtől megója". Egyuttal vegyen egy adag Kukirol lábfürdőt is, mert aki annyit futkos, mint Magácska, annak a lába igen gyakran szenved izzadásban, véraláfutás és égésben, amit kizárólag a Kukirol lábfürdő gyógyit. Ezenkivül erősiti a lábizmokat és inakat és emeli a láb ellenálló képességét. Rendelje meg még ma. Ugyszintén ajánlom Önnek, hogy még ma rendelje meg „A láb célszerü ápolása" cimü tanulságos füzetet, amelyet bér és portómentesen megküld a Nagyromániai vezérképviselet:

STEINER ANTAL

Bucureşti, Str Sărindar No 7. Cluj, Str Regina Maria No. 23.

A valódi és az egész világon ismert, millió és millió esetben bevált Kukirol gyártmányok minden gyógyszertárban és drogeriában kaphatók. Sok üzletben értéktelen utánzatot fognak önnek kinálni, mint „kitünő gyógyszert". Utasitsa vissza és kérjen valódi Kukirolt, mert annak nincsen párja. Tudományos osztályunk válaszbélyeg beküldése ellenében dijtalanul tanácsot ad minden kérdésre, amelyek a láb ápolására és a lábak kezelésére vonatkoznak.

Kukirol gyár, Gross-Salze Magdeburg mellett.

Ujság szállitáshoz

fuvarost keres szeptember 1-ére a „Brassói Lapok" kiadóhivatala.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy szó ára: 3 lei. - Vastagabb betüvel 6 lei. - Állást keresőknek 25% engedmény. - Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei.
Csak válaszbélyeggel felszerelt kérdezősködésekre válaszolunk. — Apróhirdetéseket a fenti eredeti árak mellett bizományosunknál is feladhat minden helységben, aki pontosan továbbitja azt kiadóhivatalunkhoz.

Személyszállitó autó-vállalat. Jancsó. Telefon 5 30. Brassó, Fekete-ucca 44 463

Cimexol holtbiztosan kiirt minden poloskát családostól. Egy üveg ára 20 lej Főlerakat: Krafft & Herberth Brassó 5088

Fehérneműt most kell vásárolnia, Wlaat & Wlaat cégnél, ahol a régi mintákat olcsón kiárusitják. 5217

Személy autó eladó. Brassó Fekete-u. 44. sz. Jancsó 5221

Cserépgyár komplett berendezés, 30 000 bárdo t bükkforma, kettős égető kemence, cserép- és téglaraktár, munkáslak, sárgvurógép, **kitünő földdel eladó.** Weiss Gyula Fogaras, Str. 15 Septembrie No. 27. 5284

Eladó 2 drb Ford személy autó, üzemképes állapotban. Baranyi Sándor Braşov, Árvaház-u. 15. 5365

Egy **sárga kocsi eladó.** Kórház-u. 63. 9450

Önállóan dolgozni tudó szücssegéd felvétetik állandó munkára Farkas Sándor szücs, Timişoara, IV. kr. Str. General Fockt. (Fröbl) 27 Csermak udvar. 5442

Burgonyát étkezési és ipari célokra szállit Bartha Árpád, Sfântu-Gheorghe—Sepsiszentgyörgy. 5440

Keresünk azonnali belépésre egy kályhás és egy edényégetőt, kik az égetési teendőkben teljes jártassággal birnak. Csak elsőrendü szakemberek ajánlatát kérjük bizonyitvány másolatokkal és fizetési feltételek megjelölésével. — Szamosvölgyi kályha- és keramiai gyár, Jibău, Szilágy vármegye. 5449

Nemes Szeifert törzsből származó **kanári** madarak nagy választékban darabonként is kaphatók. Dőri Viktor, Marosvásárhely, Szentgyörgy-ucca 30. 5438

Intelligens iskolás leány teljes ellátással, zongora használattal, jobb zsidó családnál felvétetik. — Tudakozódni Lövi és Fehér cégnél, Kapu-ucca 50. 5434

Fiunevelőintézet Budapesten (V Sas-ucca 15.) fölvesz bennlakó növendékeket **Magántanulókat** előkészit s levizsgáztat. — **Augusztus** 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31-én 5429

Vizimalom, jó forgalommal, olcsón, részletfizetésre eladó A malom 3 társé, csak 2 rész eladó. Bővebbet Gyökössy lelkész, Manaştur—Bégamonostor, Krassószörény vm. 5428

Ha jó **zsirnak** valóval akarja ellátni magát. Keresse fel Máté mészáros- és hentes üzletét Brassó, Vasut-ucca 45 sz. 5416

Dr. Jahn Károly tanár (Ciocrac 3 a) még felvesz teljes ellátásba egy-két **tanulót.** Ugyanott kiadó egy **butorozott szoba.** 5389

Örökbe adnék egy 3 hónapos egészséges fiu gyermeket Györffy Mariska, Csikcsó. 5485

Különbejáratu szobát keresek lehetőleg azonnal. Cim 5480 szám alatt a kiadóban.

Keresek 25 ezer Lei kölcsönt biztositék mellett. Cim 5484 szám alatt a kiadóba.

Eladó egy bármily szalonnak is diszére való alig használt pedálos cimbalom. Calnic (Kálnok) Nagy ucca 105. 5481

Keresek **megvételre** kézalatt egy **női szőrme bundát.** Cim 5477 szám alatt a kiadóban.

Óriási méhcsaládok Boczonadi rendszerü, kaptárokban és nagyobb mennyiségü pergetett csemege virág méz eladó. Cim „Méhészet" Satu Nou, Jud. Odorheiu, gara Homoród. 5473

Eladó 15 vagy 30 hold erdő és legelő (100 éves) Kökös és Bodza határában Értekezni: Özv. Csürös Ferencné Aiud, Str. Michaiul Vitezul 23. 5143

Malom, két pár francia kövü, benzinmotor hajtásu, jó forgalmu vidékkel, jelenleg is üzemben van, bérbeadó. Értekezni: Dr. Váró és Dr. Kálmán ügyvédeknél Odorheiu (Székelyudvarhely.) 5471

Kétüléses Wanderer autó kitünő állapotban eladó. Bővebbet 547? szám alatt a kiadóhivatalban.

Németül beszélő gyermek gondozónőt keresek Marosvásárhelyre kettő éves kislányomhoz. Cimet Brassói Lapok vásárhelyi fiókjához 5476

Oklevéles tanitónő ajánlkozik elemi középiskolai oktatásra. Leveleket „Tanitónő" jeligére Hegedüs hirlapirodába Nagyvárad kérek. 5475

Állami leánygimnáziumi matematikus tanárnő előkészit különbözeti és felvételi vizsgákra, kereskedelmire is. Tanitás román és magyar nyelven. Cim 5474 szám alatt a kiadóban.

Épitkezési telek a Gyár-uton eladó. Cim 5472 szám alatt a kiadóba.

Butorozott vagy **üres szobát konyha** használattal keres két intelligens urileány. Cim 5470 szám alatt a kiadóban.

Kiadó üzlethelyiség, két szoba, konyha, pince. Hosszufalu, (Brassó vm.) Főucca 1078 szám. 5469

Gépirásra két hét alatt bárkit megtanitok, másolásokat elválalok. Kórház-ucca 19., hátul az emeleten. 5480

Egy jókarban levő diktaphon eladó. Érdeklődni lehet a Székely Közélet szerkesztőségében Székelyudvarhelyt. 5478

Többévi üzletvezetői gyakorlattal üzletvezetői, raktárnoki, pénzbeszedői vagy hasonló bizalmi alkalmazást mielőbbi belépésre keres. Közvetitőt dijazom. „Füszer csemege szakmából" jeligére a kiadóhivatal továbbit. 5378

Hirdetmény.

Felhivjuk vevőközönségünk b. figyelmét, hogy szeptember 3-án nagyobb mennyiségü paradicsom érkezik hozzánk, melyre előjegyzések az Általános Fogyasztási Szövetkezet irodahelyiségében eszközölhetők.

Általános
5482 Fogyasztási Szövetkezet
Braşov

A legfenségesebb és legfinomabb a

„PIERRE"

BOROTVAPENGE

Svéd aczél ezüsttel vegyitve.

Csak 8 lei darabja

Központ: Bukarest, Str. Donici 1.

Tan. szám. 17823/924.

Hirdetmény.

Felhivatnak az összes tartalékos tisztek, miszerint gyorsan és közvetlen a hadügyminiszteriumnak Ministreul de Răsboiu Serviciul Personalului Bucuresti egy levelező lap által román nyelven a következő adatokat közöljék:

a) Név.
b) Születési év, hó és nap.
c) Mikor lett előléptetve az utóbbi rangba
d) jelenlegi beosztása a parancsnokság vagy csapattest megjelölésével.
e) Foglalkozás.

Mindazok akik valamely parancsnoksághoz volnának beosztva, kötelesek a fegyvernemet is közölni amelyhez tartoznak (gyalogság, lovasság stb)

Brassó, 1924. évi augusztus hó 28-án

5471 **A városi tanács.**

Szabott árak! **Lelkiismeretes kiszolgálás!**

Kérjük látogassa meg

Sucursala **LUCA P. NICULESCU**

Ssor. **JOAN MUNTEANU**

Brassó, Fekete-ucca 2 szám alatti üzlethelyiségét

A n. é. közönség megtalálhatja itt
a legkülönbözőbb árukat, meglepően olcsó reklámárak mellett.

Sifon 90 cm. széles — — — —	méterenként	36 L.-től	feljebb
Fehér batiszt fehérneműnek — — — —	„	32	„
Fehér- és szines batiszt függönyöknek —	„	30	„
Karton különböző szinekben —	„	30	„
Szines barchend — — — — — —	„	30	„
Ingzefirek — — — — — — — —	„	40	„
Férfi- és női szövetek 140 cm. —	„	225	„

Finom férfiszövetek öltönyök, felöltők, raglanok részére, plüs szövetek, barchendek, zefirek, stb. meglepően olcsó árak.

Kérjük a t. vevőközönség raktárunk vételkötelezettség nélküli megtekintését, áruink minősége és áraink olcsóságáról való meggyőződése végett.

2099

VASÁRNAP

NAGY ZOLTÁN:

Pap-Kululu-Zolov világos percei

Nemes tunyogi Pap Kázmér abban az időben éppen kuruckapitány volt Magyarországon. Ő nem is tudott magáról egyebet és észre sem vette a ködöt, mely eltakarta szemei elől sajátmagát. Mint ahogy az álmodó ember nem tudja, hogy álmodik. Akkor elfogták a császáriak és közölték vele, hogy agyon fogják lőni. Kiállitották a fal mellé, mellé állitottak egy bocskoros tótot, szemben felállott egy pár muskétás és azt modták, hogy még két percük van. A vezénylő tiszt, — sápadt arcu fiatalember, valamikor Pap kapitány alatt szolgált a svalizséroknál, — még leeresztve tartotta kardját és lassan mondta:

— Kamerád, gondolj azokra, akiket szeretsz és imádkozzál.

Pap kapitány dacosan nézett maga elé.

— Kire gondoljak, — dohogta magában, — nem szeretek én senkit. Nem mintha nem tudnék. Nagyon tudtam volna. De nincs. Se szülő, se testvér, se rokon. Cimborák? Szerető? . . . Eh! Kit szeressek én? Tán ezt a tótot?

Odafordult a mellette álló bocskoroshoz, aki egykedvü szomorusággal nézett maga elé.

— Hát te ki vagy? — mordult rá.

— Én vagyok a Janó Árvából. Rákóci katonája voltam, de már meghaltam. Annyi mintha már meghaltam volna . . .

Vizes, kék tekintetét a kapitányra emelte, fogyó holdsarlós mosolygás vágta kétfelé arcának szomoruságát. Pap nézte egy kicsit, aztán a katonák felé nézett. — Annak a veresnek félrecsuszott a szijja, — gondolta magában, aztán hirtelen, egy szempillantás tizedrészére, az a gondolata támadt, hogy vajjon nem lett volna-e jobb megmaradni fényes svalizsérnek, szálák virágának, menyecskék örömének, mint elszökni a császár tündérvárosából, bujdosni erdőkön kuszás parasztokkal, répát enni, piszokban aludni és kiállani most a muskétások elé . . . De a szempillantás még hátralévő kilenctizedrésze egy hosszura nyujtott, szinte végtelen *nem* volt. Nem! Igy volt jó! A kizsarolt parasztok . . . A haldokló magyarság a császári sas körme között . . . A jobbágyok száján bujdokoló magyar nyelv . . . Az ember nem csak eszik . . . Igaz ember akartam lenni! — kiáltotta gondolatban. — Ekkor eldördültek a lövések és ebben a pillanatban, ebben a lángcsóvával lobbanó percben, nagy bizonyosság támadt benne és valami távoli érces hang ujjongva folytatta: „Igaz ember akartam lenni! Mért nyomja egyik ember a másikat, egyik nemzet a másikat? Ki tette a németet a magyar fölé, tót fölé? És a világosságnak ebben a percében, az édes bizonyosságnak ebben a mámorában végtelen szeretet érzett és az ujjongó hang fennen kiáltotta tovább: Igen, ezt a tótot szeretem, ezt a Janót . . . Janót"...

A két test összecsuklott, egymás felé esett. Ugyanabba a gödörbe lökték őket. Aztán mintha két göröngy lettek volna és ugyan az a lapát dobta volna őket, aztán mintha valami csiráznék belőlük, aztán eső, napfény, meleg, fü hajt, bárány legel, megint föld, sötétség, csirázás, akác lombosodik, aztán kuszás, futás, róka vadászik, pihen a kökény bokor tövén, álmában ilyeneket gondol: Ez itt Janó, kedves bokor, megismerlek. Aztán megint sötétség, csirázás, futás, sokszor, megint és megint egymásbaolvadva, mint a nád kopogása, ha a szél végig zizeg a nádason és aztán Kululu, a legfeketébb törzsfőnök, ül a kunyhó előtt, szomoru bantu-nótát dalol, kissé részeg a maniok-sörtől és valahogy érzi mindezt, hogy volt sok minden kimondhatatlan dolog, ami most itt felneszel az elmulás álmából ebben a vontatott melódiában és mindez elmult gyorsan, egymásután, ugy egybeolvadva, mint egy futam a tökkobakra szerelt hangszerén, volt sok minden és most ime itt van Kululu és fél Ngambitól, aki ellensége, mert haragszik a fehér emberre, pedig a fehér ember jó és Kululu szomoru és sört iszik és attól még szomorubb és pengeti a hurt és attól legszomorubb. És akkor zörrent a csalit és beugrottak a holdvilág fényébe Ngambi emberei, rettentő harci diszben, vörös és fehér csikokkal a testük feketéjén, dobolták a bivalybőr pajzsokon a lándzsáluk nyelével és hadonásztak a fekete buzogányokkal és lengett buse fejükön rettenetes görbe szarvak között a harci tollkorona. És Kululu emberei elszaladtak és Kululut kötözték folyondárral és vitték Ngambi elé, az ők szent fájuk alá és Ngambi beletugott. És akkor elő ugrott egy fiatal harcos és lándzsájával hadonászva, énekelte:

> Ngambi nagy, mint az elefánt!
> Erős mint öt meg még öt!
> A hatalmas elefánt jár az erdőben és tapos,
> A fehér majom alszik, a fehér ember majom,
> Kukulu olyan, mint az öreg majom.
> Ngambi szép, mint az orrszarvu és a viziló.
> Kitátja száját mint a krokodil
> És mint az elefánt tapos.

— Tied az egyik tehén, Kumbó, — rikoltotta Ngambi a költő felé, aztán felugrott és egyik kezében a lándzsájával, másik kezében hosszu görbe késével hadonászva, elkezdte táncolni Kululu körül, teljes harci diszének rémitő pompájában, a hadi győzelmi táncot. A harcosai nagy körben fogták őket körül, hadonásztak, rikoltoztak, vad bakugrások egyre növekvő mámorának adták át magukat. Az asszonyok kivül üvöltő csapata tompa dobokon és csattanó tenyereken verte az ütemet.

Kululu mozdulatlanul állott a középen. Tudta mi vár rá. Szivében sajgó érzések gomolyogtak, mint az erdőégés füstje és összefüggéstelen gondolatok alkonyati denevérei cikáztak át rajta. Miért is szerettem a fehér embert? — gondolta magában. — A fehér ember jó. Én is jó vagyok. Nem akartam ember hust enni, nem akartam kiirtani a szomszéd falut. A fehér ember igy mondta: Békét akartam, sört inni és énekelni a holdvilágon. Lehetnék most hatalmas törzsfőnök és én táncolnék Ngambi körül.

A tánc egyre vadabb lett, a lándzsák feléje döfködtek, hol itt, hol ott szurtak bele. A vér lassan csordult, de még állta a kinokat, tudta, hogy ez csak a kezdet. Ngambi már habzó szájjal, tagficamitó rángásokkal táncolt körülötte és szinte önkivületben rikoltotta:

— Ngambi ma megeszi Kululut! Ngambi holnap megeszi a fehér embert! Ngambi megeszi az egész világot!

Az emberek üvöltöttek, a lándzsaszurások egyre sürübben jöttek, sötétedni kezdett előtte a világ. És ekkor a fájdalom önkivületében, egyszerre megszólalt Kululu és soha nem hallott hangon kiáltotta: „Janó" . . .

A táncolók egy percre meghökkentek az ismeretlen szó hallatára. Hátha valami varázs ige? De Ngambi hirtelen rázenditett az áldozati dalra. A hadonászó kör összerobbant, a kések villogtak a holdfényben és vadállati ordités rázta a szent fa lombjait. És ebben a lesujtó kések fényével villanó percben megint hirtelen világosság támadt Kululuban és édes bizonyosság öntötte el. Igen, én, Kululu, szeretem a fehér embert, mert az Janó, én szeretem Ngambit is, az is Janó, én szeretek sört inni és énekelni a holdvilágon . . .

Aztán tüz gyult, vágták, pörkölték, ropogtatták, aztán megint sötétség, csirázás, nedvesség, meleg, napfény, pálmákon lengett, ágról-ágra kuszott, megint sötétség és elölről ujra és ujra, tüz hevitette, láva perzselte, mágnesség fénylett, villamosság kavargott, egy része sas volt és fent repült, más része nyul alakjában szaladt a mezőn és egy része őz volt és más része tölgyfa és feküdvén pihent önmaga árnyékában és ott volt Janó is, a kőben, fűben, fában, vadban, félig ő, félig Janó, keverve, osztva, szétválva, egyesülve és mindig elölről ujra és ujra, szél fujta, viz hordta, felhő vitte, mozdony huzta és hajó szállitotta és kuszott, futott és repült és aztán

Aztán Zolov herceg ült egyedül a sötétedő szobában és zongoráján halk csendbe alkonyodó szimfóniákat improvizált. Valahogy érezte, már majdnem tudta mindezt, hogy mindez volt és elmult, gyorsan, gyorsan, ugy összeolvadva egy futamná, mintha az ujjával végighuz a zongora billentyüfogazatán és hogy talán ez a titka a zene varázsának, a zene talán emlékezik valamire, amire mi már nem emlékszünk, valamire, ami a dédapánkkal történt és most feltámad, mint zene. Ekkor erősen kopogtak, belökték az ajtót és vad katonák csizmás lépése zavarta fel a szoba csendjét és kutató lámpások fénye zaklatta a menekülő homályt.

A rögtönitélő gyorsitott vészbiróság késő délután vette elő a Zolov-Jermolov ügyet. Zolov nem tudta, ki az a Jermolov, akivel mindenáron összeköttetésbe akarták hozni. Nem is érdekelte. Előre tudta a végét, értékesebb gondolatokkal akarta kitölteni a még hátralévő időt. Mire gondoljon, — tünődött magában, — ezekben a legdrágább percekben? Mi az, amit érdemes mégegyszer végiggondolni? Mi volt legértékesebb gondolata életemnek? Mi az, ami méltó arra, hogy halálom előtt pár perccel betöltse az időt?.

— Zolov elvtárs, Ön nem is figyel ide! — rikácsolta az elnök.

— Nem. Nem érdekel.

— Zolov elvtárs, Ön még mindig gyülöl minket. Ön még mindig a cárt szereti és az ellenforradalom bujkáló vakondjait!

— Én nem gyülölök senkit. Én szeretem a cárt és szeretem a vakondot. Én szeretem Önt, a vádlót, a katonát, a forradalmat és az ellenforradalmat. A napsütést és a zivatart.

— Megátalkodott! Semmit sem árul el a titokból, amit csak ő tud! Vigyétek.

Vitték. Az egészre nem nagyon figyelt, de valahogy gépiesen megragadt az emlékezetében: „Semmit sem árul él a titokból, amit csak ő tud" és ezt ismételgette öntudatlanul. Aztán ráeszmélt és felfigyelve mondta el ujra. És ekkor valahogy ugy érezte, hogy igazat mondtak, csakugyan van valami titok, amit senki sem tud csak ő és ő nem árulta el. Mi lehet az? Mi az a titok? — törte a fejét. Valahogy érzem, de nem tudom kimondani. Igen, az én titkom egy érzés. O, mennyi idő kell, hány év, vagy hány század, mig az érzésből szó lesz? Hány száz évig kellett az embereknek érezni a szeretetet, mig ki tudták mondani: szeretlek? Hány nemzedék kinlódott, hogy kimondja a kimondhatatlant, mely eltöltötte és meghalt anélkül, hogy megtalálta volna a varázsszót, mig végre eljött a nemzedék, mely először tudta kimondani: szeretlek. És hány uj, most csirázó, még palánta korát élő, eddig soha nem sejtett érzés van a világon most is és hány száz költő próbálja kimondani, magyarázni, megértetni, hogy mi az, ami nem hagyja aludni? Hány éjszakán tünődnek, hogy válogatják a szavakat, hogy keresik a hangok sorrendjét, ritmusát, rejtett titkait, hogy kimondják azt, amit érezni olyan egyszerü? Az én titkom

Szabolcska Mihály költeményeiből.)*

Vágyakozás

Nyájas, szelid falusi élet:
Te vagy, te az én szivem álma.
Kis házikók, hallgatag útcák,
Lelkem' hozzátok viszi vágya.
Kiszállok a város zajából
Jó emberek, oda, közétek,
Ha van boldogság a világon:
Tiétek az csak, a tiétek!

Bár én is eltudnám feledni
Egyszerre mind, amit tanultam,
S a jó Isten most mondaná, hogy
Kezdjem elölrül életútam:
Maradnék a mi kis falunknak
Hű, jámbor, egyszerü lakója . . .
Zsoltáromnál és bibliámnál:
Soha, egyéb könyvem se volna!

Vagy volna mégis egy, az ős föld!
Dalos, virágos rónaságunk,
A füzestermő Tiszapartja,
Mely sehol oly szép, mint minálunk!
Oh mennyi bölcs fűszál tanitna,
S őrzené lelkem tisztaságát . . . .
— Apró bajok, nagy örömek közt
Az életet igy ringanám át!

— Nagy boldogan igy éldegélnék.
Vágyam se volna: mire vágyni,
Holtig csodálnám a papunkat,
Hogy tud oly szépen prédikálni.
A dalt bár nem tudnám megirni,
De elgondolnám gyönyörűen . . .
Bólintgató akácfalombok
Vernék ki a ritmust körültem!

— Nyájas, szelid falusi élet:
Te vagy, te az én szivem álma.
Kis házikók, hallgatag útcák:
Lelkem' hozzátok viszi vágya!
Kiszállok a város zajából,
Jó emberek, oda, közétek . . .
Ha van boldogság a világon:
Tiétek az csak, a tiétek!!

Az örökkévaló dal

Nótás nemzet volt mindig a magyar,
Ajkán, szivében otthon volt a dal.
Turul madárral dal szállt vele végig,
Ural sikjától Kárpátok tövéig.
Népvándorlások véres viharában
— Holott más népek napja lehajolt, —
Megtartó talizmánja dala volt!

Lehel kürtjéből ez csorgott alá,
Árpád hada szomjún hallgatá.
Ez járt velük honszerző, hős csatákon,
Ezzel enyhültek „mágnum áldomás"-on.
Vidám kupák felett vitézi ének! . . .
— Sőt ha balúl lett is a viadal:
Búját is dalbasirta a magyar!

S hadak elülten, békék évadán:
Nótafa nőtt minden magyar tanyán.
Népünk lelke virúlt ki a regős-ben,
Lantos diák-ban, kobzos hegedős-ben.
. . . Dalos szerelmünk virágénekétől
Borúlt virágba ezer kikelet:
A délibábos rónaság felett!

. . . . Kárhozatunk lőn — zord idők alatt; —
Mikor dalolnunk sem volt már szabad.
Eltörték a kuruc tárogatóját,
De tört öblén is ott sirtak a nóták.
— Örökéletű lelke van a dalnak,
Ennek babérja is legszebb babér . . .
Sohsem hal meg, ki a dalában él!

— Szabad hazában a dal is szabad . . .
Bontsd ki hát tiszta, fénylő szárnyadat
Mi ősi szép dalunk, ne csüggedezzél,
Te örök tavaszodra nem jöhet tél.
Csattogj szabadon, büszkén, fel az égig!
Hirdesd nekünk az örökéletet,
Ha sirva is: hadd vigadunk veled!

János vallástétele Jézus iránt

— Nagyszombat éjszakáján —

Én szentem, én áldott Egyetlenem,
Neked élned kell, győzedelmesen!
Hiszek jövődben, szent harmadnapodban,
Bár sirba tettek: Isten ott is ott van . . .
S ha megvert és megpróbált is kegyetlen:
Tudom, még fölmagasztal!
Én hiszek benned rendületlen.

Ott voltam a Gecsemánén veled.
Láttam halálos gyötrődésedet.
Hallottam Judás csókja csattanását,
A vad poroszlók mély álmélkodását,
Hogy fegyver nélkül is biztál ügyedben . . .
Féltettelek nagyon bár:
De hittem benned rendületlen!

Álltam a főpap udvarán veled,
S átéltem mind a szörnyűségeket.
Sorsod', mikor Péter is megtagadhat,
És Pilátusék mikor cserbe hagytak . . .
A kézmosást a tárgyaló teremben,
Az ordító zsidókat . . . .
De hittem benned rendületlen!

Majd mikor megcsúfolt a csőcselék
S nem volt, ki rájuk szólna, hogy: elég!
Mikor ruhádra kockát vetettek,
Náddal verését büszke, szent fejednek —
— Az ostor most is itt csattog szivemben, —
Láttalak meggyalázva . . .
— De hittem benned rendületlen!

S jaj! láttalak a Golgoták hegyén,
Pribékjeid vértől vörös kezén.
Latrok között, tövissel koronázva,
Arcúl pökdösve, poklokig alázva.
Sirattalak, de kétségbe nem estem,
S szent holnapodra várván,
Én hittem benned rendületlen!

Én szentem, én áldott Egyetlenem.
Neked élned kell, győzedelmesen!
Hiszek jövődben, szent harmadnapodban,
Bár sirba tettek: Isten ott is ott van . . .
S ha megvert és megpróbált is kegyetlen:
Tudom, még fölmagasztal!
Én hiszek benned rendületlen.

**) A Temesvári Dalárda augusztus 23-iki fényes sikerü estélyén óriási hatást keltve olvasta fel a jeles költő ezt a három remek alkotását. Az elsőben a falu hivatott költője szólal meg, a második a magyar dal reprezentánsának lelkét tárja fel, a harmadikban pedig az Urnak hitben erős szolgája tesz tanuságot vallásos lelkének magas szárnyalásáról.*

egy érzés, de nem mondtam el senkinek. Hogy mondjam el? Uj szavak kellenének, talán egy uj nyelv.

Sokadmagával állitották a fal elé, melynek tövében mély gödör volt ásva. Már sötétedett, a magas falakkal körülvett udvaron nem láttak jól a katonák.

— Közelebb, — mondta a vezető, — három lépésről csak eltaláljátok!

A katonák felemelték fegyverüket, hosszan céloztak, megint leengedték. A vezető mulatott az elitélteken, akik furcsa mozdulatokat tettek a puskacsövek merev, tágult pupilláju tekintete előtt. Zolov mozdulatlanul állott és összeráncolt homlokkal erősen törte a fejét. A gondolatok szédítő gyorsasággal követték egymást agyában, az öntudat már alig tudta ellenőrizni őket. Talán a halálfélelem, gondolta. Talán az zavar meg igy. Nézzük csak: Mi az, hogy janó? Miért mondom: janó, kululu, tunyogi pap... Értelmetlen szavakat gondolok, ez már a delirium... De valahogy mégis... És hogy én csak egy része vagyok magamnak és a másik részem janó és kululu és pap... Megint ezek az értelmetlen szavak... És egyrészem ott van abban a fában... Abban a katonában, aki rámcéloz... Elosztva ezer részre... De hisz akkor én vagyok a katona! A fa is én vagyok! Én vagyok minden! Micsoda bolondság: én, te, ő... Csak én, én, én... Én nézem magamat, én lövöm agyon magamat, és temetem el magamat és aztán elmegyek pálinkát inni és elmegyek a szeretőmhöz és gyümölcsöt eszek és ha gyümölcsöt eszek, csak sajátomat veszem vissza... Milyen tiszta mindez most, ebben a furcsa álomban! Miértis nem tudtam én ezt ébren, miért nem tudja az ember ébrem, amit oly tisztán lát álmában, azt, hogy én, igen én — ekkor eldördültek a lövések és ebben a fénnyel villanó pillanatban megint teljes világosság támadt és egy ujjongó hang kiáltott benne, mig teste már esett a gödör felé: — *halhatatlan vagyok!*

SEBESTYÉN EDE:

Schopenhauer ellen

A kilencvenes évek végén meglátogattam *Jókait*, hogy véleményt kérjek tőle lapom részére bizonyos irodalmi eseményről.

Dolgozószobájában fogadott; nem az iróasztalnál, mert nem dolgozott, hanem a szoba közepén, ahol egy széken a jubiláris kiadás köteteit rendezte, hogy a kellő sorrendben állitsa be a szekrénybe. Amikor beléptem, abbahagyta a rendezkedést. Az iróasztalhoz lépett, leült és leültetett engem is.

— Mi járatban vagy? — kérdezte. (Jókai minden fiatal irót és ujságirót tegezett.)

Elmondtam a kérdést. Amig beszéltem, le nem vette rólam a tekintetét. Azután mosolyogva mondta:

— Azt hiszem, jól megértettem a kérdést. Hát én igy gondolom a dolgot...

Elmondta a véleményét, egészen röviden, aztán megkérdezte:

— Csak ujságiró vagy? Verseket nem irsz?

— Verset nem, — feleltem nagy elfogódottsággal, — hanem tárcákat igen.

— Akkor legalább nem halsz meg mindennap. Az ember addig él, amig a munkája. Az ujságiró munkája pedig csak egy napig él. Az iróé mégis valamivel tovább.

A zsebemben volt egy tárcám kézirata. Éppen aznap fejeztem be és át akartam adni a szerkesztőnek. Félénken nyultam érte a zsebembe. Jókai észrevette a mozdulatot és szeliden, gunyos mosollyal kérdezte:

— Véletlenül van nálad?

Zavartan feleltem:

— Nem véletlenül, igazán nem véletlenül. Most fejeztem be.

— Hát csak add ide. Mindjárt elolvasom. Addig nézz szét a könyvek között.

Alig olvasott a kéziratból, máris megszólalt:

— Nem olvasom tovább.

Ijedten néztem rá, kérdő tekintettel. Magához intett és fölolvasta ezt a részletet:

„Boldogok a fiatalok, akik reménységgel teljesek, mert nem tudják, milyen keveset ád az élet; és boldogok az öregek, akik semmit sem remélnek már, mert hiábavaló vágy nem emészti őket. De jaj annak, akinek reménysége fájáról már hullanak a levelek, noha vágyai teljesületlenek még. Mert amely fa tavasszal nem virágzik, őszre nem terem gyümölcsöt".

Amikor befejezte az olvasást, bosszusan adta vissza a kéziratot.

— Hány esztendős vagy? — kérdezte. Megmondtam. (Most nem mondom meg.)

— Én a te korodban szembeszálltam az egész világgal! Micsoda reménytelen ember vagy te, hogy egészen fiatalon ilyen sötéten látod az életet?

Nehány másodpercig szótlanul nézett rám és én álltam a tekintetét. Azután kissé szelidebb hangon kérdezte:

— Te szólsz ebből a keserves mondatból, vagy rajtad keresztül valamely sötétkedvü iró?

— Lehetséges, hogy olvasmánynak a hatása alatt irtam, — feleltem s már örültem, hogy nem föltétlenül bennem keresi a keserü gondolat forrását.

Vállamra tette a kezét és a szemembe nézett.

— Olvasod *Schopenhauert?*

— Igen, — mondtam.

Ebben a pillanatban már éreztem is, hogy Jókai megtalálta a forrást.

— Akkor mindent tudok. Akkor belőled „Az élet semmiségéről és gyötrelmeiről" keserves okoskodása buggyant ki. Hát azt mondom, fiam, dobd ki azt a fekete könyvet, de ugy, hogy másnak még a lábát se sértsd meg vele. Mert ez a könyv méreg a fiatal, fogékony léleknek. Most szép tavaszi idő van, látod milyen pompásan virágzik minden a kertemben és az egész környéken? Menj ki a szabadba, a hegyek közé és nézzed a rügyek fakadását, hallgasd a madarak füttyét és örülj az életnek. Akkor majd lesz belőled iró és ember, csak is akkor lesz belőled. Ne könyvekből akard megismerni az életet, *ne Schopenhauertől kérdezd, mit várhatsz a jövőtől, hanem menj ki oda, ahol minden életnek serkenését láthatod és dolgozz a jövődért.* A lemondás: öngyilkosság, amelytől nagyon lassan hal meg az ember. Most pedig menj fiam a dolgodra és ne felejtsd el, amit tanácsoltam.

A kedves hangon, emberfölöttien jóságos tekintettel elmondott intelem — ma sem szégyen megvallani — könnyekre fakasztott. Néhány hálálkodó szót rebegtem nagy zavarodottan és meghajtottam magamat. Kezet nyujtott.

— Isten veled, fiam. Fiatal vagy és nagyon puha a szived. Nem baj, *majd megkeményíti az élet.*

Elengedte a kezemet. Az ajtóig kisért és mégegyszer megrázta a kezemet.

— Légy érdesebb és keményebb. Nem élünk a felhők között.

HARSÁNYI KÁLMÁN:

Jules Henri Fabre

18-8—1923.

III.

A szentjánosbogár virusának semmi káros utókövetkezése sincsen. Hatása oly erős, hogy ritka erejü csiga kell hozzá, hogy már huszonnégy óra mulva felocsudjék az elkábitás után, de ha csak napok multán ocsudik is föl, nyoma sem mutatkozik rajta semmi változásnak; épen ugy táplálkozik s ugyanolyan eleven, mint a szurás előtt volt. Természetesen csak akkor, ha idején kiszabaditjuk a kiméletes ragadozó hatalmából, mely mihelyt ellenfelét mozdulatlanná dermesztette, hamarosan hozzáfog, hogy különleges pepszinjével folyékonnyá tegye s kényelmesen szürcsölgetve kiigya a héj csészéjéből az utolsó csöppig.

Fabre eléggé kémikus hozzá, hogy még ez a pepszin is foglalkoztassa. Leghevesebb erejünek különben a kék husiégylárvák pepszinjét találja, mely sokszorosan hatásosabb a miénknél s nyughatatlan fölfedezője biztat is már módok keresésére, hogyan lehetne a gyógyszertári pepszint ezzel a százszorta hatásosabbal megjavitani.

Bőséges tapasztalataiból s gazdag tudásából csak ugy ömlenek az emberiség javát célzó gondolatok. Olykor kissé keserüen is. Jókai előbb irta, nem izgathatták még föl képzeletét a világháboru borzalmas hekatombai, de mar akkor is megbocsáthatatlannak tartott minden háborut, melyet nem egyetlen elgondolható mentsége, az éhség indit. Megszokta a rovarvilág irgalmat nem ismerő kiméletlen harcait és mészárlásait, de megszokta láttukra azt a gondolatot is, hogy a harc minden fázisát az ennlakarás vágy menti s magyarázza. Megbocsátaná a háborut nekünk is, ha az ellenség tetemeit besózva, felfüstölve kamráinkba halmoznánk, hogy huskészletünk legyen, hogy elfogyasszuk, hogy éhinséges vidékek sült agyaglepény és füreszpor-kenyér helyett egyék; igy azonban, ok nélkül, a kényszeritő éhség mentsége nélkül borzalommal utasitja vissza.

ember, mélységesen ember, aki — „instruit par mon meilleur maître, la bête" — véghetetlenül sokat tanult a maga fajtájának valódi természetrajzából is.

Bajos volna, de meg kár is volna eldönteni, hogy az ember különb e Fabreban, vagy a tudós, vagy a müvész. Ugy eggyé forrt benne ez a három, hogy talán nem is lehetne őket különválasztani. A hála, a mélyen átérzett háladatosság gyönyörü emberi vonás, de Fabreban még akkor is a tudós hálálkodik, mikor — főmüve egyik kötetének költeményszámba mehető előszavában — elhunyt fia emlékének állit emléket, ki leghüségesebb segitőtársa volt kutatásaiban. Mikor pedig másik két segitőtársáról, Favierről, az obsitos katonáról, meg a kis Lucierről, hatesztendős unokájáról beszél, akkor a müvész szólal meg benne s olyan finoman humorizál, mint egy ragyogó tollu szépiró.

A tolla különben páratlan a maga nemében. Ha minden tudós igy kezelné, a tudományos könyvek volnának minden könyvtár ujra meg ujra beszerzendő agyonolvasottjai. A délvidék szines, gazdag nyelvét gyönyörüen beszéli, s mindig csak beszéli, sohasem dermeszti a tudomány feszes irásává. Szókincsének bőségével minden korabeli szépirót megszégyenit, s minden uj fogalom-árnyalatra megtalálja a szöget fején találó legodaillőbb kifejezést. A nyelvnek és saját, egészen egyéni stilusának utolsó leirt soráig mestere marad, anélkül, hogy tudná, vagy láttatni akarná, hogy remekel. Egyetlen szót sem csillogtat meg tetszelegve, de minden szava megragyog, s amit mond, azt nem csak okosan és szépen mondja, de szellemesen és lebilincselően is. Erről különben vajmi könnyü — hogy hivek maradjunk hozzá — kisérletileg is meggyőződni. Száz ember közül kilencven undorodik a bogárfélék minden fajtájától, de bármennyire undorodjék is, Fabre ugy lebilincseli, hogy könyveitől többé nem szabadul meg s ő is ugy jár Fabre furcsa állatkáival, mint az Aranyember Noémije a leveli békával: ahogy az első félkötettel végzett, már tenyerébe is veszi s megcirógatja.

Fabre sohasem habozik, ha egy megoldandó probléma érdekében ölnie, csonkitania, élet-halál-tusára kell; mégis megérzik minden során, hogy szereti, a szó legszebb és legmélységesebb értelmében szereti azt a sok apró, hatlábu barmot, mely mindenütt, még az otthonában is körülnyüzsgi. Hogy tanuljon tőlük, nem riad vissza megkinzásuktól sem, de teljes szivéből szolgál is nekik mindennel, amit ők, kiki a maga szájaize szerint, a földi javak legjavának tartanak. A sérignani „Harmas" volt eddig a rovarvilág legtökéletesebb paradicsoma. Az a gizes-gazos, kopárfoltos, köves talaju gyireszcsalitos telek, amely égig nyurgult dudváival, öles bogáncskóróival, szurós-tövises királydinnyéivel a kutyának sem kellett volna, de amelyben még sürübben verődött föl a gyom, szamártövis, csalán és csetebodza, mikor Fabre lett boldog tulajdonosa, ki még korhadó fatönkökkel, szerteszórt kövekkel s kőhalmokkal is megpótolta e mindig napsütötte bojtorjános vadon szörnyü kulturátlanságát, de arra is volt gondja, hogy a világért meg nem bolygatott mert válogatott uri hymenoptera-néppel lakott omló kőfalát orgonabokrokkal és a délvidéki kert minden virágos pompájával hidalja át a maga lakóházával. Ott is volt minden a ke egyében, amit csak a rovarfélékben oly dus Provence nyujthat, de még ami nem volt ott, azt is oda tudta csábitani. Nem nagy mesterség ez annak, aki megérti e kicsiny teremtések forró érzéseit. Egyetlen, azon a tájon igen ritka nőstény éjjeli pávaszemre kellett csak szert tennie s föltárnia laboratóriumának ablakait, hogy megteljék a terem a himek nyüzsgő tömegével, melyek hihetetlen messziségből is eltalálnak a menyasszonyhoz a legerősebb mágnes ellenállhatatlan erejénél fogva.

Mindene megvolt, s ugy is érezte, hogy megvan mindene. Hogy „könyvre nem futja," azt legkevésbé sem érezte meg. Boldog volt és elégedett, mert katedrát, hamar-dicsőséget, akadémiai tekintélyt, minden földi hiuságot odadobott a függetlenségért, azért a legnagyobb gyönyörüségért, hogy egész lelkével annak élhessen, amire eddig még csak ő termett rá amugy istenigazában. Gyönyörü pályafutás ez az ő remeteségbe rejtőző hosszu névtelensége, melynek fátyolát csak itt-ott lebbentette föl egy-egy hozzáméltó szellemi nagyság: a Charles Darwiné, meg a Pasteuré.

Darwinnal levélváltása is volt, bárha elméletéiől egyre jobban eltávolitották saját észleletei. Az evolució tanának inkább ellenlábasa, mint barátja, de a nagy, merész és termékeny gondolat fölvetőjében igaz lélekkel becsülte meg az egyetemes természettudósok legegyetemesebbjét. Darwin viszont a páratlan megfigyelőt — „the inimitable observer" — becsülte meg benne. Nem egy problémának jártak végére közösen megbeszélt kisérletek sora után.

Érdekes és mindkettőjüket igen jellemző Pasteurrel való találkozása is. Pasteur ugyanis hallott valamit egy pusztitó kórságról, mely a selyemhernyókat tizedeli. Vállalkozott is rá, hogy talál legyőzésére ellenszert. A közelebbiek megbeszélése végett fölkereste Fabret, ki természetesen nem sejthette Pasteur teljes tájékozatlanságát, s elibe tett egy gubót, olyanformán kezdve vele tárgyalni, mint szakemberrel szokás. Hamarosan kisült azonban, hogy Pasteur még soha semmiféle gubót sem látott, s ámulva hallgatta, mikor a nagysokára észbekapott Fabre türelmesen elmagyarázta neki petén, hernyón, gubón és lepkén keresztül mindazt, amit minden iskolásgyermeknek tudnia kell. Fabre azonban, ahelyett hogy Pasteur tudatlanságán bámult volna el, inkább azt a lángészre valló naiv merészséget csodálta meg benne, mely meztelenül rohan küzdelemre, mikor érzi, hogy győznie kell. És ahogy mélyebben elgondolkozik, egy kicsit meg is irigyeli. Mert számtalan tapasztalatból tudja már, hogy a hirtelen, az erélyes és majd mindig eredményes cselekedettől hányszor tart vissza mindannyiunkat a naivság hiánya s a részlet-ismeretek nagy, de mindig elégtelen tömege.

A nagy ember, vagy mondjuk még szebben: az ember vonásait különben igazán fölösleges volna Fabre jelleméből összekeresgélni. Ugy szép az, ahogy ő maga szórta el önkénytelenül a betüi közé, ugy, ahogy halhatatlan müvének minden sora mögül kivillaglik. Csupa akarat volt, csupa megértés, csupa jóság. Nagy ember, Ember.

JÁVOR BÉLA:

HAROM LEANY

Kis regény.

A „NEPSZERU REGENYEK" legujabb száma.

Három fiatal és tapasztalatlan leánynak a története, akik naiv ábrándjaikkal a szinipályán akarják életük nagy célját: a boldogságot elérni. A mindvégig érdekes és lebilincselő regényben mindenki a legélvezetesebb szórakoztató olvasmányt találja.

ARA 12 LEJ.

Kapható minden könyvesboltban, valamint a Brassói Lapok minden bizományosánál. Megrendeihető az összeg előzetes beküldése mellett a

Brassói Lapok könyvosztályától

Legjobb minőségü asbest palatetőket szállit legolcsóbb árban 25 éves jótállás mellett részletfizetésre is. Engel Jeremiás Gheorgheni Gyergyószt.-Miklós

KÖNYVUJDONSÁG! MOST JELENT MEG!

SZEDERKÉNYI ANNA

LÁZADÓ SZIV

REGÉNY = ÁRA 70 LEI

BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYÁNAK KIADASA.

Iskola Alapítvány Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Scoala - BCU Cluj

AZ AUTÓ

Autós pszihologia

A hiu vezető

Gyakori tipus ugy a kezdők, mint a régi autótulajdonosok között, de mindig olyan ember, akinek az autótartás nem okoz nehézséget. — Soffőrje és kocsimosója van.

Nem vezet rendszeresen, csak ha barátainak, vagy barátnőinek akar imponálni. A géphez nem ért. Csak néhany jólhangzó, de magában véve technikailag primitiv szakkifejezést ismer, azokat alkalmazza — többnyire tévesen, — de bizonyos komoly megilletődött hangon. Ha szakemberrel beszélget, rendkivül óvatos; de ha mások előre nem figyelmeztetik, önmaga nem képes rájönni, hogy az illető szakember-e vagy sem. Ilyenkor konokul megmarad lehetetlen állitásai mellett és igyekszik a fölény látszatát kicsinylő, gunyos mosolyával biztositani. Felemelt fővel határozottan állit olyan badarságokat, melyeknek hallatára egy mechanikus-inas is szégyenkezik.

Ha vezet, sohasem mulasztja el, hogy utasait kellőképen elő ne készitse:

— A motor ma rosszul huz, nagyon rossz benzint kaptam...

És erre mintegy rácáfolva egyéni ügyességével, mégis őrült iramban indul meg. Ha kapcsol, nagy kézlendülettel nyul a kapcsolókarhoz, hogy a kocsiban-ülők észrevegyék, hogy most valami rendkivül komplikált és fontos dolgot cselekszik. Alig észreveh tő lejtőn hirtelen és tulerősen fékez, ezzel emlékeztetve ide-oda dobált utasait, hogy most az ő ügyességétől függ biztonságuk. Szeret állandóan nyitott kipuffogóval járni, fontoskodva magyarázza, hogy igy jobb a gépnek; persze sejtelme sincs arról, hogy mennyiben befolyásolja a szabad gázkiömlés a motor járását és egyedüli célja, hogy a fokozott zajjal gépének érdekesebb megjelenést biztositson.

Fordulókban a legérdekesebb. Már jó előre kellően lelassitja a kocsit. Az utolsó pillanatig mindenféle kombinációval igyekszik technikáját csillogtatni. Mikor a gép már az uj irányban halad, hirtelen hatalmas lendülettel még egyet ránt a kormányon, mintha legalább is egy sebességi verseny mesterfogását kellett volna alkalmaznia az egyébként ártatlan fordulóban.

Ha azonban utasai nem veszik észre, vagy nem méltatják kellőképen kiváló technikáját, önmaga gondoskodik róla, hogy elismerőleg szóvátegyék. Szaktudását pedig gyakran azzal csillogtatja, hogy laikus utasai előtt hirtelen beállott üzemzavart markiroz. Minden ok nélkül egyszerre megáll. Gondterhes, komoly ábrázattal kinyitja a gépháztetőt és percekig szótlanul bábrál valamit. Jellemző, hogy ilyenkor sohasem állitja le a motort, — tán fél, hogy akkor tenyleg nem tudná ujra meginditani — majd mire a kocsiban ülők eleggé aggodalmaskodnak, fölényesen nyugalomra inti őket, még egy utolsó komplikált mozdulatot tesz, aztán becsapja a födőt és szerényen magyarázza, hogy bizony, ha nem vette volna észre idején a bajt, végzetes baleset történhetett volna.

Életem legélvezetesebb autós-élményei közé sorozom egy a fentihez hasonló jelenet emlékét, amikor a defektust markirozó hiu vezetőt, akinek sejtelme sem volt arról, hogy magam is a benzin-gárdához tartozom, naiv ábrázattal rábirtam, hogy a járó motor egyik gyujtó-gyertya végét megfogja. A villamos áram hatalmas ütése tudom jó időre kigyógyitotta szakismerete fitogtatásából.

A hiu vezetőt éri mindig a legtöbb kaland. Ha valami turáról megjön, azzal köszönt be, hogy „... majdnem felbuktunk az X-i kanyarodóban ... "vagy„ ... kérlek szépen egész uton elromlott fékekkel kellett jönnöm! "Hogy miért „kellett", azt maga sem tudja. A fő, hogy bátorságát — melynek egyébként lelke mélyén ő maga érzi legjobban hiányát — fitogtassa. Átlagolt menetideje mindig fenomenális, mert az indulás időpontját előszeretettel csak fele uton állapitja meg, és az érkezés idejét csak akkor határozza meg, amikor már felöltőjét levetette, cigarettára gyujtott és ezzel jogot formált arra, hogy hanyagul megállapitsa „... lássuk csak, most már jó félórája, hogy itt vagyok, a tiszta menetidő tehát..."

A közlekedés szempontjából egyébként többnyire ártalmatlan. Városban többnyire soffőrjére bizza a kocsit. Künn a szabad országuton is mindig befolyásolható, a mellette ülő soffőr, vagy más vezető tanácsait vakon követi. Másokra nézve kritikus helyzetek teremtésében nagy mester, mert annyira el van foglalva önmagával, hogy sohasem tanulja meg minden jó gépkocsivezető sarkalatos tételét: a mások helyett való gondolkozást.

Jó vezető sohasem válik belőle, mert semmitől sem irtózik annyira, mint a gépnek elméleti megismerésétől. Holmi zavaros képzelettel bir az autó szerkezetéről, de méltóságán alólinak tartja, hogy bármit mással megmagyaráztasson magának. Szaklapokban, sportujságokban élvezettel nézi a képeket, esetleg elolvassa a verseny-rovatot, persze csak azt nézi, ki volt a győztes. Az elért időeredményeket nem hasonlitja össze, — de technikai leirásokon, vagy rajzokon átsiklik. Érzi, hogy ezekhez alapos tanulmányozás szükséges, már pedig az alaposság áll legtávolabb az emberi hiuságtól.

Gummi az eperfa nedvéből

Kissé fantasztikusnak tetszik az a hir, melyet egy amerikai gummiszaklap a legkomolyabb formában közöl arról a tervről, hogy a mérsékelt égövben előforduló eperfa nedvéből állitsanak elő gummit. Az eperfa nedve ugyan csak kis százalékban tartalmaz gummiszerü anyagot, de remélik, hogy egy Hevex-fajtaval való keresztezés által ezt oly mértékben fokozhatják, hogy gummitermelésre felhasználható lesz.

A Klausen verseny.

A Svájci Automobil Club zürichi osztálya augusztus 16 és 17-én rendezte meg harmadizben nemzetközi autóversenyét a Lindthal—Klausenpass utvonalon. Ez a 25·5 km-es utvonal meglehetős nehézségeket állit a versenyzők elé, mert legalacsonyabb pontjától a legmagasabbig 1273 métert emelkedik. Az átlagos emelkedése 6 százalék, a legnagyobb emelkedése 8·5 százalék.

Mindamellett a most lefolyt verseny kiváló eredményeket mutatott fel és a svájci automobilizmusnak csak diszére szolgált. A versenyen 92 kocsi vett részt, amely arra kényszeritette a rendezőséget, hogy a versenyt két napra ossza. Bár az első nap folyton esett az eső, mégis szép eredményeket tudtak elérni. Különösen Colas (Cottin-Desgouttes) teljesitménye volt kiváló, ki a 22 p. 26.8 mp. tavalyi rekordot 21 p. 50.6 mp-re javitotta. Még eredményesebb volt a második nap, melynek programmja az erősebb sport) kocsik és a vegyes kategóriáju kocsik versenyét foglalta magában. Merz (Mercedes-18 p. 48.6 mp-re javitotta Rützler tavalyi 20 p. 24.4 mp-es rekordját. Sőt maga Rützler is 19 p. 26.8 mp. alatt tette meg az utat.

A gyorsasági versenyen is megdöntötték a tavalyi rekordokat. A turakocsik osztályában Dufour (Hispano Suiza) 116.8 km. átlagsebességet ért el Risch (Marmon) 105.2 km. teljesitményével szemben. A sportkocsik osztályában Heusser (Steyr) 138.46 km. átlagsebességet (tavalyi: Merz, Hispano Suiza 120.8 km.), a versenykocsik osztályában Merz (Mercedes-Kompressor) 142.86 km. sebességet (tavalyi: Rützler, Steyr 107.2 km.) ért el. A versenyen két kisebb szerencsétlenség is történt komolyabb következmények nélkül.

Apró hirek

A Wanderwell-féle világkörüli tura hét autója Egyptomba érkezett. A két első gép a Szahara egy részén át megtett ut után most Bombay felé tart.

—

A Német Automobil Klub szeptember 20—25-én rendezi jubileumi versenyét Dresden—Berlin utvonalon. Nevezési határidő szeptember 1. Eddig 80 nevezés történt.

—

A német északdéli express-versenyt Thormeyer nyerte meg egy pótkocsis Harley Davidson motorkerékpáron. A 16. és 17.-én lefolyt verseny utja Hamburgtól Frankfurt a. M.-ig vezetett. A starthoz 51 kocsi állott.

—

A német kocsik a Lyonnál lefolyt Európa nagydija versenyén tudvalevőleg nem vehettek részt, mégis a német ipar sikerként könyvelheti el a verseny eredményét. Ugyanis a versenyző 22 kocsi közül a 19-nek Bosch mágnese volt, sőt a győztes Campari Alfa Romeo gépe is ezzel volt felszerelve.

S. R. A. şi
LEONIDA
& Co. Unite
brassói fiókjához
(Rezső-körut 5. sz.)
„CHEVROLET"
luxusautók érkeztek!

EREDETI
„FORD"
személy kocsi,
teher kocsi, —
Fordson-tractor
és alkatrészeket
2025
gyári árakban szállit
TEUTSCH GYULA
képviselő gépgyára,
Brassó.

A BÉLYEGGYŰJTŐ

Különlegességek az ujabb német bélyegeken

Speciális gyüjtőket érdekelheti az a hatos blokk, melyet Eisenbergben ismertek fel. A kétszinnyomatu postakürtös 2 márkás bélyegről van szó, mely érdekes eltérést mutat. E bélyegeknek mind a négy részén egy elnyujtott merőlegesen árnyalt háromszög-alak van, amelyet lent a keretvonal, fent hasonlóan egy erősebb vonal szegélyez.

A járadékmárka bélyegek is igen vonzóak a speciális gyüjtőkre. Tudvalevő, hogy ezeknél a bélyegeknél az értékjelzést egy második nyomással külön nyomták rá. Előfordul, hogy a két nyomás szinei nem egyeznek meg pontosan. Ennek az oka az, hogy a festék többé vagy kevésbbé higabb volt, vagy pedig az, hogy az ivet a második nyomásnál nem helyezték el pontosan a gépbe, ugy, hogy az értékjelzés nem esett a bélyeg közepére. Nagyon erős eltolódások fordulnak elő; különösen nagy az eltérés a kétjegyü számoknál annyira, hogy egyes számok a középmező körelt érintik, sőt azon is tul terjednek. E nyomási eshetőségek nem nagy jelentőségüek ugyan, azonban a speciális gyüjtők ezeket is nagy kedvteléssel fogadják.

Maguk a számok is több-kevesebb különbséget mutatnak. A 3-as számjegy feje előfordul teljesen merőleges fejjel a hajlitott helyett, az 5-ös különböző nagyságokban.

Vannak olyan bélyegek is, melyeknél a számjelzés teljesen hiányzik. Eddig barna (3 pfenniges) és zöld (5 pfenniges) bélyeg fordult elő számjelzés nélkül. Az 5 pfennigesnél lehet látni halvány lenyomatot. Ugy látszik tehát, hogy a szám valami véletlen útján szerencsétlenült el. Az is lehetséges, hogy egész ivek maradtak számjelzés nélkül és pedig ugy, hogy két iv összetapadt s igy egyszerre két iv került a gépbe. Nyomás persze csak a felsőre került.

Behajtott sarkokat és különleges ivrészeket az inflációs-provizorikus bélyegeknél lehet találni eleget. Ilyenkor a felülnyomás, vagy ennek egy része a bélyeg hátára kerül. Igy fordul elő pl. a 25 ezer felülnyomással ellátott 25 márkás bélyegéknél a megsemmisitő vonal a bélyeg hátlapján.

Ujabb tévnyomatok

Mindig fel lehet fedezni valami ujat. Bármennyire átvizsgálták és áttanulmányozták is a bélyegeket, mégsem jutottunk az uj felfedezések végére.

A bélyegek előállitása a háboru óta nem olyan pontos és gondos, mint ezelőtt. Milyen ritkák a régi bélyegeken a forditott felülnyomások pl. a régi francia bélyegeknél, milyen hatalmas értéküek a spanyol forditott középnyomásu bélyegek. El kell ismerni, hogy abban az időben a bélyegfogyasztás sokkal kisebb mértékü volt mint ma, s ez az előállitási módot is befolyásolta. Meg lehet azért állapitani, hogy a háboruig alig került forgalomba hibás nyomás s az a kevés lemezhiba, mint pl. a német „DEUTSCHES REICH" valahol az iven el volt rejtve s aztán csakhamar kijavitották. Különösen a német cél, ugyancsak nél a háboruig alig fordulnak elő tévnyomások. Sürün fordul elő tévnyomás a háboru alatt és a háboru után. Felemlitjük itt a német belga-megszállásos bélyegek közül a 2·50 frankos bélyeget, melyet az egy márkás piros bélyegre nyomtak a két márkás kék bélyeg helyett. Ezekből csak 20 drb. vált ismertté.

Az utóbbi időben bebizonyult, hogy a kettős szinnyomatban készült bélyegeknél nemcsak számos eltérés állapitható meg, hanem igazi tévnyomatok is előfordulnak. Hasonló eset fordult elő Ausztriában is, ahol a parlamentes bélyegeknél két igen ritka tévnyomat fordul elő. A 4 és 20 koronás parlamentes bélyegek forditott középnyomattal is forgalomba kerültek. Ez annak a következménye, hogy az ivet melyre a nyomtatási eljárásnál előbb a bélyeg keretét nyomták, mikor a középrajz nyomtatására a gépbe tették, forditva helyezték el. Ugyanezt állapitották meg a viznyomásos 5 márkás bélyegről is, mely csak igen kevés példányszámban került napvilágra.

Ez a bélyeg azonban — rendes középrajzzal — alkalmat adott ujabb tévnyomat felfedezésére, amelyre az előző évben jöttek rá. Ez az első 5 márkás danzigi bélyeg, amely forditott kerettel csak rendkivül kevés példányszámban lett ismertté.

Ugy látszik, hogy ezzel az 5 márkás bélyeggel különös véletlen áll összefüggésben. Mert ennek nyomán a legutóbbi időben ujból felszinre került egy forditott felülnyomásu bélyeg. Ez a „FREISTAAT BAYERN" felülnyomással ellátott „Germania" bélyegek legmagasabb értéke. Mindössze 20 darabból álló ivből van szó, amelyet — s ez nagyon érdekes — Lécsben fedeztek fel. Ez a különös ritkaság különösen Bajorországban fog nagy érdeklődést felkelteni. Ebből egy példány a müncheni 30-ik filateliai nap alkalmából rendezett Babagyüjtőből elé is fordult. E tévnyomat keletkezési oka eléggé világos: a ivet forditva helyezték el azon a lemezen amelynek a „Freistaat Bayern" felnyomás kellett az ivre rányomtatni.

A felülnyomások valóságában kételkedni semmi ok sincs. Érdekes még, hogy mig ezt utóbbi tévnyomatot Ausztriában fedezték fel, addig az osztrák 20 koronás forditott felülnyomásu parlamentbélyegekre Németországban jöttek rá.

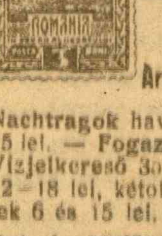

Az aranymárkás
Michel Europa
katalogus
1924—1925-re
már kapható.
Ára franko 200 Lei.
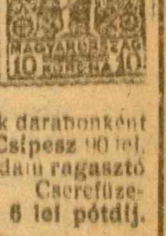

Nachtragok havonként szállithatók darabonként 15 lei. — Fogazatmérő 8 lei. Csipesz 90 lei. Vizjelkereső 30 és 80 lei. — Egyoldalu ragasztó 12—18 lei, kétoldalu 25—30 lei. Cserefüzetek 6 és 15 lei. Utánvételezésnél 6 lei pótdij.
Bel- és külföldi bélyegekben állandó nagy választék! — Hiánylegyzékre (Michel stára) árakat közlök és kivánatra szállitok. Katalogusok, albumok, albumnachtragok megrendelhetők. Kövét és elő haladott gyüjtőknek ... vagy referencia ellen választékot is küldök. Szerencseboritékok ... 100 leig kaphatók. ... ... Csak ... lei valutabélyeg ... válaszolok.
KEMÉNY A. bélyegkereskedő
ORADEA-MARE, STR. VLAHUTA 50.

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pt. Şcoală - BCU Cluj

GYERMEKVILÁG

Lepóci bácsi szüreten

Egyszer bizony Lepóci bácsi (ez volt az öreg nyul neve) levelet talált a háza küszöbén. Nagy betüvel volt a cimzés, szemüveg nélkül el lehetett olvasni. Az irás igy szólt: „Nemzetes Lepóci bácsinak saját két kezébe, senkinek se másnak!“ Hüm! Vajjon ki irta ezt a levelet? Bontsuk fel, hadd lássuk, ki mit akar? És Lepóci bácsi felbontotta. Most már elő kellett venni ám az okulárét, mert a levél betüi kisebbek voltak mint a cimzés szarkalábjai. Lepóci bácsi a mestergerendából levette a szemüvegtartót, kivette belőle az okulárét. Először keresztülnézett az üvegén. Poros-e, piszkos-e? Egy kissé maszatos volt. Ejnye! Ki tudja, ismét ki járt ezzel? Lehet, hogy Palkó nyuszi, az a huncut, aki mindenhova beüti az orrát. Előszedte a tiszta zsebkendőjét s a pápaszem üvegjét szép tempósan megtörülgette.

No most silabizáljuk ki, mit mond a levél? S nagy nehezen nekifogott az olvasásnak: Nedves Lepóci ... mi-it? hogy én nedves vagyok? Csak nem akar valaki belém kötni? Áh ... nem nedves. Most látom. Kedves! Hát persze! Kedves Lepóci bácsi!... Igy már értem ... (Tovább olvas) Ma nálunk szüret ... van ... Szivesen látjuk vendégül. Van édes must és jó bor ... Egy fej káposztát félre tettünk ... Okvetlen várjuk. Anikó és Béluska.

— Milyen kedves gyermekek! — szólt Lepóci bácsi elérzékenyedve. Ezelőtt néhány hónappal itt, a szomszéd kertben, kötöttem velük barátságot, s mily szép dolog, hogy nem feledkeztek meg rólam. Hát természetes, hogy ott leszek a szüreten! Illetlenség volna visszautasitanom a meghivást ... No aztán az a káposzta sem megvetendő! Igaz, hogy mustot sohsem ittam, bor sem járt még a számban. De hát meg fogjuk kóstolni, és pássz! ... Ejnye, hol marad el annyit az anyjukom? Ki kellene vasalnia a nadrágomat. A mentémről még egy gomb is hiányzik! Egyszer csak nyilik az ajtó! S belép azon nem az anyjuk, hanem Palkó nyuszi. Ábrázatja nagyon hosszura nyult. S kezében tartott egy nagy fehér lapot. Félénken közeledett az apjához.

— Mi az a kezedben? Talán nem a bizonyitvány, hogy olyan pofát csinálsz hozzá?

— De igen! — vágta rá gyorsan Palkó nyuszi, s ezzel a bizonyitványt az asztalra dobta. Azután mintha dongó csipte volna meg, ugy kifutott a szobából.

Lepóci bácsi rosszat sejtett. — Valószinüleg elbukott a gazember, s most a verés elől meg akar lógni. Csakhogy azt ki nem kerüli, ha szégyent hozott a fejemre!

Előveszi a bizonyitványt, s az osztályozást böngészni kezdi: — Hát persze, itt van ni! A növénytanból szekundát kapott! A faismerettanból szintén ... Hát ezek után, hogy akar megélni a gazember? Kurizálás, urizálás, abban kitünő ... De abból ami a leghasznosabb, a legfőbb, abból megbukik. No csak kerülj a szemem elé ... Olyan két pofot nyomok le neked, hogy az páratlan lesz! A pipaszáramat is a lábszáradon fogom ketté törni, te zsivány! — fenyegetőzött Lepóci bácsi.

Végre az anyjuk is megérkezett. Kosara tele volt veteménnyel.

— Jó hirt hozok apuka! (igy szólította a férjét) Most kézbesitették nekem ezt a sürgönyt. Képzeld, Marci fiunkat — azaz Lepóci Mártont, amint a sürgöny mondja, kinevezte a földmüvelésügyi miniszterünk káposztafőfelügyelőnek. Ez aztán kitüntetés!

— Ennek igazán örvendek! Csakhogy ezzel szemben az a rossz hir, hogy az a kötélrevaló Palkó két szekundát hozott haza. Most elmenekült hazulról ... De ha megcsipem, keserű lesz az a perc ... Ugy megverem, de ugy megverem ...

— Meg is érdemli, csak a csontját ne törd össze!

— Azt nem ... de a pálca összetörik rajta ... az bizonyos. Most pedig kedves anyjukom, vasald ki ezt a pepita nadrágot ... Meghívtak szüretre. Gombot is varj a mentémre. Hadd lássák, hogy rendes és gondos feleségem van.

— Jaj, szüretre hivtak? Akkor nekem is hozz egy pár gerezd szőlőt ... Különösen a „Leánykát“ szeretem. Erről a szőlőről mindig eszembe jut a leánykaságom ... — szólt Lepóci néni szemérmetesen. Azután ábrándos sóhajtozások közben hozzálátott, hogy férjuramat utra készitse.

Nem azért dicsérte mindenki Lepóci nénit, hogy ne tudott volna megfelelni asszonyi hivatásának! Olyan rendbe szedte férje ura ruháit, hogy mikor Lepóci bácsi felhuzta magára a nadrágot és a mentét, a legelegánsabb nyullal is versenyre kelhetett volna.

Büszkén végignézte magát: Ez aztán tojlett! Még Anikó is szerelmes lesz belém.

— No, no! Vigyázz magadra! El ne hóditsanak tőlem! ... fenyegette meg tréfásan Lepóci néni.

— Majd megbékitlek! Annyi szőlőt hozok neked, hogy még télire is elég lesz! Most pedig add elő az acél kova taplót, a pélpámat, a verpeleti dohánnyal telt acskót ... és a tarisznyát. Aztán szervusz! Megyek egy jót mulatni.

Mikor együtt volt a kivánt utravaló, Lepóci bácsi ugrálgatva, vigan nekivágott Anikóék szőlőskertjének. Milyen dinom-dánom volt ott. Milyen ricsaj! A szedők énekeltek, a gyermekek játszottak, kacagtak, dévajkodtak. A cigánybanda huzta a ropogós csárdást. Piros pruszlis leányok, rámás csizmás legényekkel járták a táncot. Mindenki mosolygott, mindenkinek jó kedve volt.

Lepóci bácsi egy bokorból nézte a társaságot. Egyszer csak meglátja Anikót és Béluskát. Usdri! hozzájuk fut:

— Jelentem drága pajtásaim, hogy én is itt vagyok, ia!

Volt erre nagy öröm. A gyermekek mindjárt körülállták. Ölbe szedték s Lepóci bácsi kézről-kézre járt. Mindenki simogatta, becézgette. Szőlőszemekkel etetgette.

— Csak a pélpámra vigyázzatok, barátaim! Mert anélkül élni sem tudnék! De hát tegyetek már egyszer le a földre! Szeretném megnézni, hogy csinálják a mustot? Ha lehet meg is kóstolnám.

Lepóci bácsi lekerült a földre. Aztán a kis pajtások bekisérték a présházba.

Nagy kádak telve szőlőgerezdekkel! A gerezdeket sajtóba helyezik. Két izmos ember csavarja a prést. És a sok szőlőfürt enged az erőszaknak. Zamatos levének, illatos nektárjának minden cseppje megindul. Csak ugy csurog az aranyszinü folyadék a cseberbe.

— Hm! Nagyon édes lehet az a lé! — jegyzi meg nyul bácsi — Mennyi darázs jár rá!

Megkóstolhatod pajtás! — szólt Béluska s egy pohárral belemeritett a ragadós, cukros folyadékba.

Lepóci bácsi nagyokat nyelt az italból. Minden korty után megnyalogatta a száját szélét. — Ez aztán élvezetes nedü! Hej! ha megkóstolhatná szegény anyjukom is! — gondolta magában.

— Látod pajtás, ebből a mustból lesz a bor! — oktatja Beluska nyul barátját. Ha akarod, hát azt is megkóstolhatod. Hozok a rácürmösből. Annak szép piros szine van.

— Jó! jó! Helyes lesz! Kiváncsi vagyok, milyen lehet az?

Lepóci bácsi, miután a rácürmösből jó adagot benyakalt, megállapitotta, hogy a bor nagyon hagyja magát inni és olyan mint a vér! Ettől vért kap az ember, vagy akár a nyul is.

— Hát aztán még milyen bor van? Ha már a kóstolásnál tartok, végig kóstolom valamennyi borotokat! — jelentette ki az öreg nyul koma!

Most már Anikó hozott egy pohár rizlingit.

— Áh, ez a bor milyen világos! — jegyezte meg Lepóci bácsi! S mindjárt szellemeskedve hozzátette: Világos, hogy az eszem ettől lesz világos! S nagyot huzott a rizlingiből. Pedig minél többet szopogatott az óborból, az esze mindegyre homályosabb lett. Végül azt vette észre, hogy tántorog, s hogy a hegy feléje közeledik, a diófa pedig körülötte kering. Szépen vagyunk. Hova jutottunk? kérdezte magában kissé megszeppenve. Most a szőlőpásztor a hegy tetején nagyot durrantott a puskájából.

— Ismerős hang ez, hogy a suj megegye!

És Lepóci bácsi egy pillanatra józan lett. Ez már félig se tréfa. Meneküljünk! Ezzel ugy neki szaladt a világnak, mintha őt lőtték volna ki a puskából. Ott hagyott pajtást, barátot, szüretet, papot-csapot, egyenest hazafelé tartott. De nem! A szőlőkert aljában meghuzódott. Még arra visza tudott emlékezni, hogy anyjukomnak szőlőt igért. Le is tépett két gerezdet, betette a tarisznyába a pipaszár mellé, aztán a bokrok közt bujkálva haza igyekezett. De a lába nagyon felmondta az engedelmességet. Az első bal lábával mindig lelépte a jobb lábát, s ilyenkor az orrára esett.

— Nem baj! csak egyszer otthon legyek ... Anyjukom mindent megbocsát ... Hogy fog örülni a szőlőnek ... Hanem istók ugyse nagy ereje van a szőlő levének! Ki hitte volna? És az a puskás ember! Belém akart lőni ... Persze, mert az csak ugy megy ... He ...! he ...! Éppen idejében kötöttem uti laput a talpam alá ... De mi van a talpammal? Nem oda lép, ahova akarom. Talán csak nem a lábamba folyt a rácürmös?

Mig igy töprengett, haza is érkezett. De milyen tántorgó tánclépésekkel!

Éppen az udvaron találja Palkó fiát, akit tévedésből anyjukomnak nézett ... Átölelte, össze-vissza csókolta: Nesze lelkem ... hoztam szőlőt, egyél ... Csak ne haragudjál ... Jól mulattam! Ez az egész! ... S jobbra-balra lődörögve teveti hátáról a tarisznyát. — Vedd ki anyukom ezt a két szép gerezdet ... Ilyent még nem ettél, amióta élsz ...

Palkó pedig célszerünek látta, ha nem magyarázza meg az apjának, hogy ő Palkó és nem a mamája. Fogta a két gerezdet, s azzal hirtelen elsomfordált apja közeléből. Mikor aztán illő távolságban jól lakott a szőlővel, nagyot kacagott a markába. A két szekunda két gerezd szőlő jutalomban részesült.

Lepóci bácsi amint a szőlőtől megüresedett tarisznyájába csak a pipát észlelte, nyomban Palkóra gondolt, akit okvetlenül el kell nadrágolnia. Egyenest a szobába rohan, s a pipaszárral keményen kezdi dögönyözni megrémült feleségét.

— Jaj! jaj! Megbolondultál? Mi bajod?

— Mi bajom? Még kérded? Hát a két szekunda! Nesze! Nesze! Nesze!

— Jaj! jaj! Hisz én a feleséged vagyok! Ne üss!

— Mit? Még be is akarsz csapni? Majd adok én Nesze! Nesze!

— Jaj segitség! Segitség! Megöl az uram! ... Segitség! s Lepóci néni kirohant az udvarra! Férje ura utána.

S ha a szomszéd nyulak hirtelen össze nem jönnek, s ki nem mentik nyul anyjukomat a részeg férjuram kezei közül, a pipaszár valóban ketté tört volna rajta. Rögtön lefülelték a dühöngő Lepócit bácsit, s ártalmatlanná tették, azután pedig ágyba fektették. Két markos nyullegény strázsált mellette, amig szép csendesen elaludt.

Csak másnap reggel tudta meg, hogy milyen ostobaságot követett el. Térden állva kért Lepóci nénitől bocsánatot. Semmire sem emlékezett vissza! Szerencsére még arra sem emlékezett, hogy Palkó fia ette meg a két gerezd szőlőt. Mivel Lepóci néni jó lélek, könnyen megbocsátott az urának azzal az egy feltétellel, ha többet nem iszik.

Nyulapó ezt töredelmesen megfogadta, s amint tudjuk, fogadalmát meg is tartotta. Szüretre többet nem ment, akárhogyan hivogatták. Bor se ment le azóta a torkán. Mindenesetre ennek köszönheti legfőkép azt a családi békességet, amely közte és Lepóci néni közt mai napig is fennáll. *Dezső bácsi.*

A szent hazugság

REGÉNY. Irta: HAMVAI SÁNDOR

(Minden jog fenntartva.) (44)

Az ezredes azt hitte, hallucinál. Nem érti az asszony szavait. Nem akarta megérteni azt. Nem merte megérteni

Megfogta az asszony kezét.

— Hogyan? Mit mond? Hát azt hiszi, helyesen teszem, ha Szabolcsot a történtek után házamnál fogadom. És magával ujból szembesitem? És magát esetleg egy ujabb sulyos inzultusnak kiteszem? Ez ismét rejtély... egy ujabb rejtély!

Judit szomoru és fölényes tekintettel nézte végig az urát.

— Sajnálom magát, szegény ember! És sajnálom magamat is. Hát ismét ujabb rejtély ez a maga fejének? Hát nem értheti azt meg, hogy most fia, a házas ember, minden elfogultságtól és szenvedélytől menten fog állani velem, a maga feleségével szemben ... és igy inkább remélhető, hogy elfogulatlan őszinteséggel fogja megmondani az igazat?! .. Az igazat, amely végre megtisztit minden szennytől, minden salaktól a maga féltékeny, gyanura éhes tekintetében! És maga, az én férjem nem kiváncsi még egyszer megkérdezni a fiatól, hogy *ő* mondott-e valóságot, igazat akkor, ama rettenenetes pillanatban, vagy én?

Szentpály meggyőzetve, szeliden, szinte alázatosan csókolta meg a felesége kezét:

— Bocsásson meg Judit! ... Megszégyenit engem a jóságával és okkosságával. Jól van, holnap itt, ebben a szobában fogadjuk hát együtt Szabolcsot ...

— És a plebánost ... mert ő is vele jön, hisz ő az, aki békét akar hozni a gyülölet helyet a sziveinkbe, — tette hozzá az asszony.

XVII.

Délután öt óra volt, mikor a plebános és Szabolcs beléptek a villa ajtaján.

Éva ragyogó arccal rohant hozzájuk és átkarolva bátyja nyakát, boldogságában sirt, zokogott, mint egy igazi gyermek.

— Édes Szabcsi! .. Aranyos Szabcsi! — kacagott és sirt a leány egyszerre, gyermekkori kényeztető, becéző nevén szólitva bátyját; — de régen nem láttuk egymást!

— Bizony régen, édes kicsikém! — mondotta ez könnyekig meghatottan.

Néhány percig tartották igy átölelve egymást.

— No ... no ... elég legyen az érzelmes jelenetből, a könnyekből! .. Ugy-e, odafent várnak reánk? — mondotta a pap és a villa emeleti ablakára mutatott.

— Igen! .. Várják plebános bácsiékat és engem kiüldöztek a szobából, — duzzogott Éva.

— Azt mindjárt gondoltam! — kacagott a plebános.

— Hát ... hát ... Lilla hol maradt? — kérdezte a leány és elvörösödött, mert talán Zalánra gondolt.

Ő is jön ... de előbb nekünk egy kis rendbehozni valónk van a papával; — felelte Szabolcs helyett a pap és intett annak, hogy menjen csak utána.

A lépcső aljában megállottak.

Aztán légy erős! — mondotta a pap.

— Erős leszek, szentatyám, — felelte ez.

De látszott a papon is, hogy érzi a helyzet sulyát.

— Az érzelmek fölött az ész legyen az ur, mert jegyezd meg: minden kimondott szónak sulya lesz! ...

A fiu arca halvány volt és e halvány arcon mégis ideges pirosság futkosott olykor által.

— Ezt nagyon is érzem! És nem fog megvetni engem, ha hazudni fogok, szent atyám?

A pap komoly hangon felelt:

— Szent lesz az a hazugság, fiam; mert öreg atyádnak lelki békéje is mindnyájatoknak boldogsága függ attól!

Az ifju lelke felsirt egy pillanatra. Ugy érezte, hogy szivverése megáll.

— És ha atyám esküt követel, mit tegyek?

— Ha a szentpálii plébánostól kérsz tanácsot, fiam, ettől a hitében megalkuvást nem ismerő embertől, azt fogja mondani: inkább pusztulj bele egész familiáddal, de meg ne esküdj, mert kárhozatba jutsz! De ha az apád oldalán véres csatákban részt vett regimentsz-páterétől kérdezed ezt, aki annyiszor nézett szembe a halállal, az emberi gyarlóságokkal és szenvedésekkel, ez azt fogja mondani neked, fiam: „feloldozlak téged a hamis eskü büne alól, az atyának, a fiunak, a szentlélek Istennek nevében, ámen!“

(Folyt. köv.)

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj

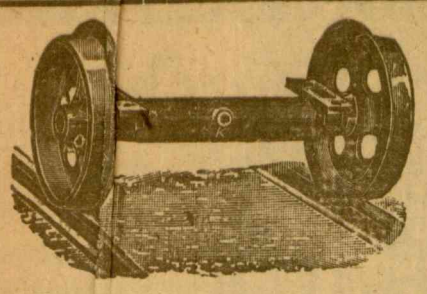

IPARVASUTI ANYAG

Öntött acélkerekek, keréktengelyek, csapágyak, fordítókorongok, váltók, sinek, sinszegek, acél-talpfák, csavarok, gömbfa szállító kocsi, bilenő-kocsik, valamint mindenfajta iparvasuti lokomotívokat szállít:

Transsylvania R.T.

Iroda: BRASÓ, LÓPIAC 32 SZÁM.

Telefon szám: 53., III. osztály. 204

SILVANIA MŰSZAKI RÉSZV.-TÁRS.

BRASSÓ, KÓRHÁZ-UCCA 64 SZ.

SÜRGÖNYCIM „SILVANIA". TELEFON: 89 és 125.

Állandó nagy választék mindennemü

müszaki anyagokban és szerszámokban

u. m.: Asbestáruk	Gummiáruk	Őrellenőrző órák
Csapágyfémek	Gyalukések	Reszelők
Csavarkulcsok	Kenőszelencék	Satuk
Csavarmetszők	Klingertestek	Szijjak
Csiszolóáruk	Lackok	Tömítések
Forrasztólámpák	Mérőeszközök	Üllők
Fűrészáruk	Mollerup olajozók	stb.
Fogók	Olajozók	stb.

Fa- és vasmegmunkáló-gépek, benzin és elektromotorok.

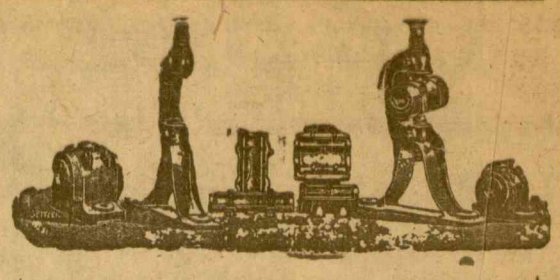

TRANSMISZIÓKAT

GYÜRÜSKENŐCS-CSAPÁGYAKAT

legujabb kivitelben, u. m.

o-o az összes o-o

TRANSMISZIÓ ALKATRÉSZEKET

készíti és raktárról szállítja

o-o azonnal o-o

TEUTSCH GYULA

GÉPGYÁRA — BRASSO. 208

LANZ

GŐZ- ÉS MOTOR

CSÉPLŐGÉPEK

MINDENNAGYSÁGBAN.

MOTOREKÉK

KASZÁLÓGÉPEK

AZONNAL RAKTÁRRÓL SZÁLLITHATÓK.

UZINELE LANZ S. A.

BUKAREST, STRADA BATISTE 14. bis. 527

HÖLGYEK!

Eredeti **párisi és bécsi modell, Pán, Cilinder** és **bársony** kalapok érkeztek. Megtekithető vételkötelezettség nélkül, mig a készlet tart.

K. Szabó Rózsika, Brassó, Kapu-u. 249

Üzleteladás!

Vidéki megyei központi városban részvénytársaság felhagyván, eladóvá teszi

textil- és bőrosztályainak

összes raktáron levő áruit jutányos áron, kedvező fizetési feltételek mellett, akár egy tételben akár több nagyobb tételben. A bőrosztály főteri üzlethelyiségének a raktárnak komplett modern

berendezései

valamint irodai berendezések, pénzszekrények stb. szintén eladók. A bőrosztály üzlethelyiség és raktár

bérlete

egy évre átruházható, további időre a tulajdonossal létesithető megállápodás.

Cím:

Radio Reclama Romana S.A.-nál, Cluj.

„Rador" 2224.

MOST JELENT MEG!

KELEMENNE ZATHURECZKY BERTA:

ASSZONY ÁTKA — AZ ASSZONY

Csak asszony értheti meg ugy az asszonyi lelket, csak asszony ismerheti ugy a szerelem és a gyülölet végtelen hullámzásait és csak igazi müvész keze alól kerülhet ki minden olyan remekbe faragva, mint ahogy mindez sikerült a kitünő székely iróasszonynak ebben a regényben. — A székely főnemesség egész történetét eleveniti fel Kelemenné Zathureczky Berta két regénye:

az **Asszony átka** — **az asszony** és ennek folytatása a **Sminyi obesterné**.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

Megjelent a BRASSÓI LAPOK könyvosztályának kiadásában.

A NAGYSZEBENI

SIEBENBÜRGISCH-DEUTSCHES TAGEBLATT

10469 A NÉMETSÉG LEGRÉGIBB, LEGNAGYOBB ÉS LEGELTERJEDTEBB LAPJA DÉL-KELETEUROPÁBAN. :: A VALÓDI NÉMET MUNKA LEGHIVEBB KÉPÉT ADJA :: ELŐFIZETÉS ÉS HIRDETÉSIKRE VONATKOZÓLAG SZIVESKEDJÉK A SIEBENBÜRGISCH-DEUTSCHES TAGEBLATT KIADÓHIVATALÁHOZ FORDULNI.

!

„WELT és HEIMAT" képes heti melléklettel havonta 48 lei, negyedévre 144 lei.

NAGYSZEBEN, MÁRIA KIRÁLYNŐ-UCCA 23. SZ.

"ELECTRA" VILLAMOS-IPAR RT.

Központ: **KAPU-U. 69.** Telefon: 561. **BRASSÓ.** Gyár: **GYÁR-UT 136.** Telefon: 461.

GYÁRT: kapcsolókat, biztositékokat, kábelsarkot stb.
SZÁLLIT: dinamó és elektromotorokat, mindennemü szerelési anyagot, csillárokat és dinamo transformator és elektromotor tekercselő anyagot.
ÉPIT: villamos átviteli telepeket. 2093

Legtökéletesebb, legizlésesebb **hálószoba és egyéb butorok, amerikai irodai berendezések**

FODOR TESTVÉREKNÉL

a Falipari és Árukereskedelmi R.-T. lerakata.

TÂRGU-MUREŞ, KORZÓ-KÖZ 9600

Hirdessen a Brassói Lapokban.

CORDATIC

A LEGKITŰNŐBB AUTÓPNEU

!

VÉGKÉPVISELET AUTOMOBIL ÉS GÉPKERESKEDELMI VÁLLALAT, ARAD, SALAC-UCCA 6. SZ.

Forgalmas

röföskereskedés

nagyközségben, biztos vevőkörrel elköltözés miatt azonnal eladó. Érdeklődők irjanak „Biztos megélhetés" jeligére a Br. L. kiadóhivatalába.

COURTHS MAHLER

LEGSZEBB MŰVEI:

Szinlelt házasság	45.— L.
Fény és homály	45.— „
Szegény fecske	45.— „
Ne itélj!	45.— „
Apja leánya	45.— „
Forgószél kisasszony	50.— „
A férfi sorsa a nő	50.— „
Kata házassága	60.— „
Virága kövek közt	60.— „
Koldus grófkisasszony	60.— „
A visszajáró mult	60.— „

Minden könyv izléses kiállitásban, többszinü fedőlappal. Megrendelhető a Brassói Lapok könyvosztályától utánvéttel, vagy az összeg előzetes beküldésével.

Könyvkereskedőknek megfelelő rabattot adunk!

Első Aradi Tükörgyár Str. Colonel Paulian No. 4 — Villanyerőre berendezett tükör és üvegcsiszolda. Készit minden a szakmába vágó legmodernebb csiszoló és gravier munkákat megadott rajz szerint. 5 92

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pt. Scoala - BCU Cluj

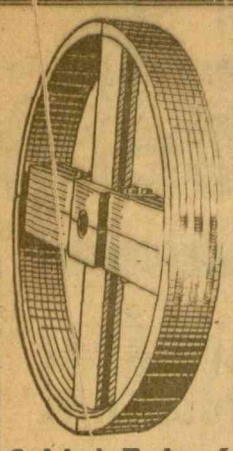

CHRISTEL-féle faszij-korongok egyedárusitása.

Schiel Testvérek gépgyár r. t.
városi lerakatban, BRASSÓ.
Fiókraktárak: Arad, Kolozsvár, Medgyes, Temesvár, București, Jași, Bălți. 2058

VEREINIGTE CARBORUNDUM & ELEKTRITWERKE A. G. ALT.-BENATEK, WIEN.
vezérképviselete és lerakata Nagyrománia részére:

KAMARYT & MEDER
MŰSZAKI ÜZLET
ÉRDEKKÖZÖSSÉGBEN: KANN & HELLER, BUDAPEST—WIEN.

Főüzlet: Brassó, Weisz Mihály-u. 15. Telefon: 47 és 613.
Tárirati cim: „KAMEDER„ Brașov vagy Timișoara
Fiók: Temesvár, Bonnaz-ucca 12 a. Telefon: 21—48.

Szállitunk raktárról:
FENTI GYÁR VILÁGHIRŰ CARBORUNDUM- ÉS ELEKTRIT ANYAGÁBÓL KÉSZÜLT:
csiszolókorongokat, reszelőket, fenő- és lehuzó köveket mindenféle alakban, méretben és keménységben az összipar részére;
„Bohemia-Crystallit" — korongokat, üveggyárak részére;
Carborundum — vágókorongokat a márvány- és kőipar részére;
„Electrit C" csi zolókorongokat a faipar részére:
Eredeti „Carborundum" és „Elektrit" csiszolóport;
Eredeti „Carborudum" csiszolóvásznat és papirt, továbbá mindenféle speciális csiszoló árut.
Árajánlat dijmentesen!
Viszontelárusitóknak kedvezmény!

Ha Ört
az ing mintája nem tavarja, ugy nálunk most alkalma van olcsón vásárolni. Nagy kiárusitás férfi- és női fehéremüben
Wlaat & Waat
FEHÉRNEMŰGYÁR
BRASSÓ
Kapu-ucca 20. Buz-sor 3.

Alkalmi vétel:
Tractorok
Locomobilok
Cséplőgarniturák
Esztergapadok
Gyalu-Maró-gépek
stb.
„Gépvásár"
Brassó, Kut-ucca 43. sz.

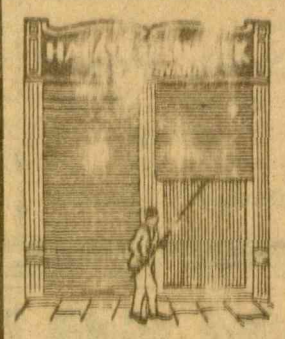

ACÉLLEMEZ ÜZLETI 491
REDŐNYÖKET
Esslingeni ablakfaredőnyt, Napellenző szerkezeteket gyártunk és legolcsóbban szállitunk. Árajánlattal díjtalanul szolgálunk
HALÁSZ TESTVÉREK
ORADEA MARE (NAGYVÁRAD) STR. CUZA VODA (SZACSVAY U.)
TELEFON 11-94 TELEFON 11-94

A Bodoki Matild
GYÓGYVIZ
borral vegyitve a legjobb és legkellemesebb ital.
Kutkezelőség: G. FLEISCHER Brașov.
Főlerakatok:
Sepsiszentgyörgy: Futer Istvánné,
Kézdivásárhely: Neupann, Millenium szálloda,
Segesvár: I. Fleischer & Mönich,
Fogaras: Leopold Thurfeld,
Szeben: Gastwirterein A. G.
Medgyes: Schmidt János,
Gyulafehérvár: J. B. Misselbacher,
Kolozsvár: Derzsy Dezső. 2074
Marosvásárhely: Pinkesz Singer,
Abrudbánya: Traian Necula.

CEMENTIPARI GÉPEK
Cement tetőcserepek, beton- és salaktéglák, üreges betonblokkok, padló-, járda- és garnitoidlapok gyártására, — kézi és erőhajtásra, formák, betoncsövek, kutgyűrűk, lépcsők, vályuk stb. előállitására, kőzuzók, hengermüvek, betonkeverők. I-a cementfestékek. Teljes asbestcementpalagyári (ETERNIT) berendezések.
2030
Betonkeverő GÉPEK
„MODERNA"
Építőipari-, Gépek- és Radiator R. T.
Brassó, Kis-utca 12. sz.
Telefonszám 578.
Árlapok, költségvetések, látogatás dijmentesen. Saxonia 220

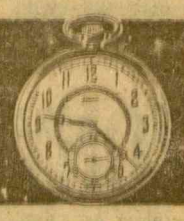

Longines
7 GRANDS PRIX
Legpontosabb óra

Világhirü detektiv-regények!
MAURICE LEBLANC nevét közkedveltté tette az a rendkivüli tehetsége, amely csak a kivételeseknek adatott meg; ő volt az, aki irodalmi nivót teremtett a detektivregény irodalomban. Állandó főhőse: ARSÈNE LUPIN valóságos fogalom azok szemében, akik szeretik a lebilincselően érdekfeszitő, izgalmas, de mégis nivós detektivregényeket.
Arsène Lupin rendkivüli kalandjai
cimü sorozatban ujabban megjelent müvek:

Az uri betörő	Lei 50·—
Nyolcat üt az óra	„ 60·—
A nagy vörös gyémánt	„ 60·—
A kettős titok	„ 50·—

Kapható minden könyvesboltban és ujságárusitónál. Postán megrendelhető a Brassói Lapok könyvosztályától Brassó, Kapu-ucca 64—66. szám.

KELEMENNÉ ZATHUREczKY BERTA
két nagyszerű regénnyel ajándékozta meg irodalmunkat, amely két regény mintegy kiegészitője egymásnak és együtt teszik felejthetetlenné szerzőjük nevét a magyar irodalomban. Az első regény az „Asszony átka — az asszony" s ennek mintegy folytatása — bár mindkettő kifogástalan kerek egészet képez — a
Simonyi obesterné.
Nagyszerű meglátással rajzolja meg a szerző a székely, szellemelkü feleség, de gőgös főúri asszony s a német polgári származásu, de tüzes és izig-vérig asszony, Rosmann Mária versengését a kalandvágyó, dallás Simonyi obesterért. Senki még asszonyt nagyszerűbben meg nem látott, plasztikusabban meg nem rajzolt, melegebben meg nem értett mint Kelemenné Zaureczky Berta
Simonyi obesternét.
Mindkét könyv kaphatóminden könyvkereskedésben és megrendelhető a kiadónál
Brassói lapok
könyvosztálya Brassó, Kapu-u. 64—66.
Az „Asszony átka — az asszony" ára 80 Lei
A „Simonyi obesterné" „ „ „ 70 „

Keresünk azonnali belépésre Kézdivásárhelyi malmunkba kereskedelmit végzett
gyakornokot,
aki román, német és magyar nyelvben jártas. CSIHA & RÁKOSI
Brașov, Egres-ucca 7 sz. 2058

ERDÉLYI GYÁRIPAROSOK SZÖVETSÉGE
KÉMIAI LABORATORIUMA
BRASSÓ, Árvaház-ucca 32. NAGYSZEBEN, Saguna-u 11.
Kereskedelmi, ipari, gyári és mezőgazdasági Vegyelemzések és Szakvélemények.
Üzemek szakszerű felügyelete. — Kémiai-technikai és kémiai-gyógyszerészeti eljárások és receptek elkészitése. — Nyersanyagok, félgyártmányok és hulladékok értékesitésénél tanácscsal szolgál. — Szerelt vegyszereket stb., oltót, patkányirtószereket, egértifuszbacillusokat.

Én Csillag Anna

185 cm. hosszu, óriási Loreley hajama az általam feltalált kenőcs és szappan 14 havi használata után naptam. Ez az egyedüli szer hajhullás ellen és annak növését előmozditja, a fejbőrt erősiti. Férfiaknál előmozditja a teljes, erőteljes szakállnövést és rövid használat után ugy a haj, mint a szakáll terjedelmes fényű és sűrűségű lesz és megkiméli a legvégsőbb korig időelőtti a korai megőszülésté.
Egy tégely kenőcs Lei 50·—
Egy darb. szappan „ 35·—
Kapható minden gyógyszertárban és drogériában vagy az összeg előzetes megküldése mellett a romániai torak tárból
Gracia Kozmetikai Laboratoriumnál Arad

Mindenkit érdekel! Vételkényszer nélkül!
Hatóságilag engedélyezett végkiárusitás!
A t. vevőközönség szives tudomására hozzuk, hogy a Kolostor-ucca (róm. kath. templommal szemben) 24. szám alatti üzlethelyiségből rövid időn belül kiköltözni vagyunk kényszeritve, mely oknál fogva üzletünket felosztatjuk és a mai naptól kezdve hatósági engedély alapján, mélyen leszállitott árak mellett kiárusitjuk.
Mindenki saját érdekében cselekszik, ha szükségleteinek beszerzésére megragadja e kedvező alkalmat, annál is inkább, mivel dus választéku raktárunk egész készletét a folytonos áremelkedéssel ellentétben meglepő olcsó árakon árusitjuk ki.
Eladásra kerül mindennemü női és férfi ruházati cikk.
A kiárusitás csak rövid pár napig tart.
KLEIN JÓZSEF ÉS FIA, BRASSÓ.
Vételkényszer nélkül! Mindenkit érdekel!
2050

Iskola Alapítvány Kolozsvár Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Studii Europene Cluj

Nyomatott a „Brassói Lapok" nyomdavállalatának kétforgógépén, Brassóban.